

UCHWAŁA Nr XXI.130.16

RADY GMINY RAWA MAZOWIECKA

z dnia 31 sierpnia 2016 roku

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka na lata 2016 – 2022

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz.446) oraz art. 16 b i art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz.930) Rada Gminy Rawa Mazowiecka uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka na lata 2016-2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rawa Mazowiecka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Michał Michalik

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RAWA MAZOWIECKA NA LATA 2016–2022

I. Wstęp

Zmiany systemowe ostatnich 25 lat postawiły polskie społeczeństwo wobec nowych problemów ekonomicznych i egzystencjalnych. Sytuacja ta wymusiła na instytucjach odpowiedzialnych za politykę społeczną zweryfikowanie narzędzi wsparcia oraz wyznaczenie nowych kierunków efektywnego działania. Instytucje te przechodzą z systemu wsparcia pasywnego do działań aktywizacyjnych bezpośrednio ukierunkowanych na zwiększenie odpowiedzialności i zaradności. Celem tych działań nie może być wyłącznie kompensacja niedoborów finansowych osób i rodzin, lecz kompleksowe wsparcie mające doprowadzić do uzyskania maksymalnej możliwej samodzielności. Oznacza to nowy sposób kreowania lokalnej polityki społecznej.

Polityka społeczna definiowana jest jako celowa działalność państwa i jej podmiotów samorządowych oraz organizacji pozarządowych, zmierzająca do poprawy ogólnych warunków pracy i bytu szerokich warstw ludności, a także stosunków społeczno - kulturowych, które prowadzą do optymalnego zaspokojenia potrzeb społecznych i indywidualnych ludności. Poprzez politykę społeczną powinny być usuwane wszelkie nierówności społeczne. Wszystkie cele polityki społeczne powinny być osiągnięte w ramach zrównoważonego rozwoju. Polityka społeczna dotyczy wszystkich grup społecznych i ma prowadzić do takiej sytuacji, w której całe społeczeństwo funkcjonuje sprawnie i efektywnie.

Główne obszary polityki społecznej obejmują:

- bezpieczeństwo socjalne, które obejmuje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego (choroba, inwalidztwo, starość, śmierć, bezrobocie),
- inwestycje w człowieka – tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształcenie młodego pokolenia (są czynnikiem rozwoju ekonomicznego sprawiając, że wartości socjalne uzależnione są od polityki gospodarczej,
- pokój społeczny – jest podstawą stabilizacji życiowej ludzi, współpracy w osiąganiu celów, tolerancji różnic między ludźmi. Wartość pokoju społecznego rośnie wraz z osiąganiem dobrobytu i stabilizacji politycznej,
- życie rodzinne – akcentowanie życia rodzinnego oznacza powrót do wartości związków między ludźmi o poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych. Wychowanie przyszłych generacji wymaga wsparcia rodzin nie tylko ubogich i nie tylko materialnego ze strony osób i instytucji.

Polityka społeczna opiera się na uniwersalnych zasadach stanowiących gwarancję objęcia pełnego spektrum danej społeczności:

1. Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. Zasada przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. Zasada wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych.

Cechą charakterystyczną struktury zjawisk problemów społecznych jest długotrwałe pozostawanie osób w systemie wsparcia instytucjonalnego. Nowe podejście systemowe zakłada wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zatem zadaniem instytucji pomocy jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia się oraz integracji ze środowiskiem osób i rodzin. Rodzaj, forma i rozmiary usług powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie wsparcia.

Skutecznym sposobem wyeliminowania często wielu nakładających się problemów społecznych jest zaangażowanie wszechstronnego doświadczenia i potencjału różnych podmiotów działających w oparciu o zintegrowany i komplementarny system polityki społecznej. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi dokument systematyzujący zagadnienia problemów społecznych na terenie Gminy Rawa Mazowiecka. Dokument ten definiuje instrumenty i środki eliminacji lub ograniczania negatywnych skutków problemów społecznych w perspektywie lat 2016-2022. Wskazuje długofalowy plan działań instytucji polityki społecznej podejmowane w celu poprawy sytuacji i podniesienia poziomu integracji mieszkańców.

Podstawą opracowania Strategii była wnikliwa analiza istniejących lokalnych zasobów polityki społecznej, danych statystycznych oraz szeroka konsultacja społeczna. Uzyskano w ten sposób rzetelną diagnozę rzeczywistych problemów i potrzeb mieszkańców Gminy. Diagnoza ta stanowiła podstawę zaplanowania działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców Gminy poprzez wykreowanie systemu rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o system współpracy instytucji polityki społecznej.

Strategia ma charakter dokumentu otwartego na wprowadzanie korekt adekwatnych do zmieniającej się sytuacji społecznej. Zmieniające się uwarunkowania mogą wymagać sprecyzowania nowych celów oraz doboru nowych narzędzi działania. Weryfikacja i aktualizacja dokumentu realizowana będzie w oparciu o działania monitorujące i ewaluacyjne. Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań pod kątem aktualności i efektywności.

Zapisy zawarte w Strategii będą realizowane w zależności do środków posiadanych przez Samorząd, jak i pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

II. Metodologia opracowania Strategii

Instytucją odpowiedzialną za przygotowanie i wdrożenie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Partycypacyjny charakter dokumentu wymagał zaangażowania wszystkich organizacji i instytucji odpowiedzialnych za kreowanie i wdrażanie polityki społecznej na terenie Gminy.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powstała przy udziale:

1. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej.
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Powiatowego Urzędu Pracy w Rawie Mazowieckiej.
4. Komisariatu Policji w Rawie Mazowieckiej.
5. Rady Gminy w Rawie Mazowieckiej
6. Stowarzyszenia LGD „Kraina Rawki”
7. Placówek kultury i oświaty
8. Urzędu Gminy w Rawie Mazowieckiej.
9. Zespołu Interdyscyplinarnego.
10. OSP z Gminy Rawa Mazowiecka
11. Innych instytucji i organizacji działających w obszarze polityki społecznej Gminy Rawa Mazowiecka

Struktura dokumentu odpowiada trybowi prac przyjętych na potrzeby opracowania Strategii.

1. Wskazanie podstaw prawnych.
2. Konsultacje instytucji i organizacji działających w obszarze polityki społecznej Gminy Rawa Mazowiecka
3. Analiza i diagnoza sytuacji społecznej w Gminie na podstawie danych statystycznych.
4. Analiza i diagnoza sytuacji społecznej w Gminie na podstawie badania opinii mieszkańców Gminy.
5. Definiowanie problemów społecznych na podstawie danych GOPS w Rawie Mazowieckiej.
6. Przeprowadzenie analizy SWOT.
7. Zdefiniowanie misji i wizji Gminy w zakresie polityki społecznej.

8. Zdefiniowanie celów strategicznych.
9. Zdefiniowanie celów operacyjnych.
10. Opracowanie narzędzi monitoringu i ewaluacji.
11. Wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań.
12. Przeprowadzenie spotkania warsztatowego z udziałem przedstawicieli środowisk i organizacji kreowania polityki społecznej na terenie Gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka na lata 2016-2022 składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, danych statystycznych GUS oraz analizy sytuacji na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na lata 2016 -2022 . Są one ujęte w formie misji, wizji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. w części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji oraz obejmuje wykaz wskaźników monitoringowych.

III . Podstawy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) Artykuł ten nakłada na Gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. , poz. 1515)
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. Nr poz. 114 ze zm.)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 43. poz. 225 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r. poz. 332 ze zm.)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. poz. 1375 ze zm.)
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r. poz. 149 ze zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 581 ze zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.)
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 859 ze zm.)

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisuje się także w istniejące dokumenty programowe na poziomie europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu
- Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna
- gospodarka, sprawne państwo
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
- Strategia Rozwoju Powiatu Rawskiego na lata 2014-2020
- Strategia Rozwoju Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2016-2022
- Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego rynku pracy na lata 2014-2020

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2015-2017 w Gminie Rawa Mazowiecka
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2010-2020
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2016
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2012-2015
- Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2015-2020

IV. Ogólna charakterystyka Gminy Rawa Mazowiecka

1. Położenie

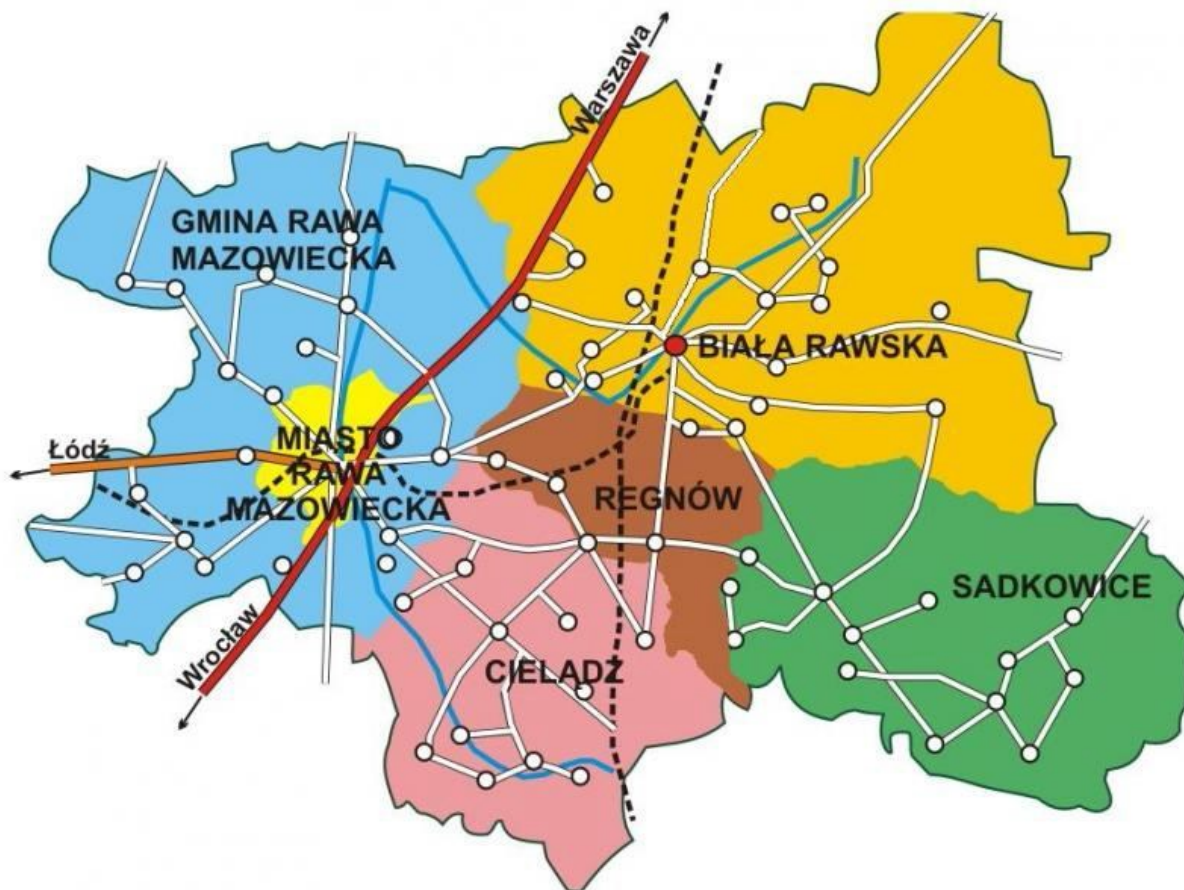

Mapa Powiatu Rawskiego z podziałem na Gminy. Źródło: www.powiatrawski.pl

Powiat rawski znajduje się we wschodniej części województwa łódzkiego i graniczy z województwem mazowieckim. Powierzchnia powiatu wynosi 646,6 km², natomiast ludność na koniec 2014 r. wynosiła 49.419. Prawie 58% mieszkańców powiatu zamieszkuje na terenach wiejskich. Powiat obejmuje miasto i gminę Rawa Mazowiecka, miasto i gminę Biała Rawska oraz gminy: Cielądz, Regnów i Sadkowice. Obszar ten usytuowany jest między dwiema największymi aglomeracjami kraju: warszawską i łódzką, przy trasie szybkiego ruchu Warszawa - Wrocław, co daje mu dogodne połączenie z ważnymi ośrodkami kraju.

Gmina wiejska Rawa Mazowiecka położona jest w powiecie rawskim, we wschodniej części województwa łódzkiego. Gmina okala miasto Rawa Mazowiecka będące siedzibą Urzędu Gminy, Miasta, a także Powiatu. Gmina ma charakter wiejski.

W 2015 roku powierzchnia gminy wiejskiej Rawa Mazowiecka wynosiła 16 325 ha, co stanowiło 25,26% powierzchni powiatu rawskiego. Gmina Rawa Mazowiecka podzielona jest na 52 obręby geodezyjne, w skład których wchodzi 54 miejscowości, tworząc 38 sołectw. Miejscowości te są znacznie zróżnicowane pod względem zajmowanej powierzchni a także warunków przyrodniczo – ekonomicznych.

Gmina Rawa Mazowiecka w powiecie rawskim. Źródło: www.powiatrawski.pl

WYKAZ SOŁECTW I MIEJSCOWOŚCI GMINY RAWA MAZOWIECKA

Lp.	SOŁECTWO	MIEJSCOWOŚCI WCHODZĄCE W SKŁAD SOŁECTWA
1.	Boguszyce	Boguszyce, Boguszyce Małe
2.	Bogusławki Małe	Bogusławki Małe, Świnice
3.	Byszewice	Byszewice
4.	Chrusty	Chrusty
5.	Dziurdzioły	Dziurdzioły, Zarzecze
6.	Garłów	Garłów
7.	Głuchówek	Głuchówek, Nowy Głuchówek
8.	Huta Wałowska Janolin	Huta Wałowska, Janolin
9.	Jakubów	Jakubów, Helenów
10.	Julianów	Julianów
11.	Kaliszki	Kaliszki
12.	Kaleń	Kaleń
13.	Konopnica	Konopnica
14.	Kurzeszyn	Gaj, Kurzeszyn, Kurzeszynek, Nowy Kurzeszyn
15.	Księża Wola	Księża Wola
16.	Leopoldów	Leopoldów
17.	Linków	Linków

18.	Lutkówka	Lutkówka
19.	Matyldów	Bogusławki Duże, Matyldów
20.	Małgorzatów	Małgorzatów, Zielone
21.	Niwna	Niwna, Pokrzywna
22.	Nowa Wojska	Nowa Wojska
23.	Pasieka Wałowska	Pasieka Wałowska
24.	Podlas	Podlas
25.	Przewodowice	Julianów Raducki, Przewodowice
26.	Pukinin	Pukinin
27.	Rogówiec	Rogówiec, Rossocha
28.	Rossocha	Nowa Rossocha, Stara Rossocha
29.	Soszyce	Soszyce
30.	Stare Byliny	Stare Byliny
31.	Ścieki	Ścieki
32.	Stara Wojska	Stara Wojska
33.	Wałowice	Wałowice, Stary Dwór
34.	Wilkowice	Wilkowice
35.	Wołucza	Wołucza
36.	Zagórze	Zagórze
37.	Zawady	Zawady
38.	Żydowice	Żydowice

Źródło: www.bip.rawam.ug.gov.pl

Gmina Rawa Mazowiecka graniczy z następującymi gminami:

Głuchów,

Skierniewice,

Nowy Kawęczyn,

Cielądz,

Regnów,

Żelechlinek,

Czerniewice,

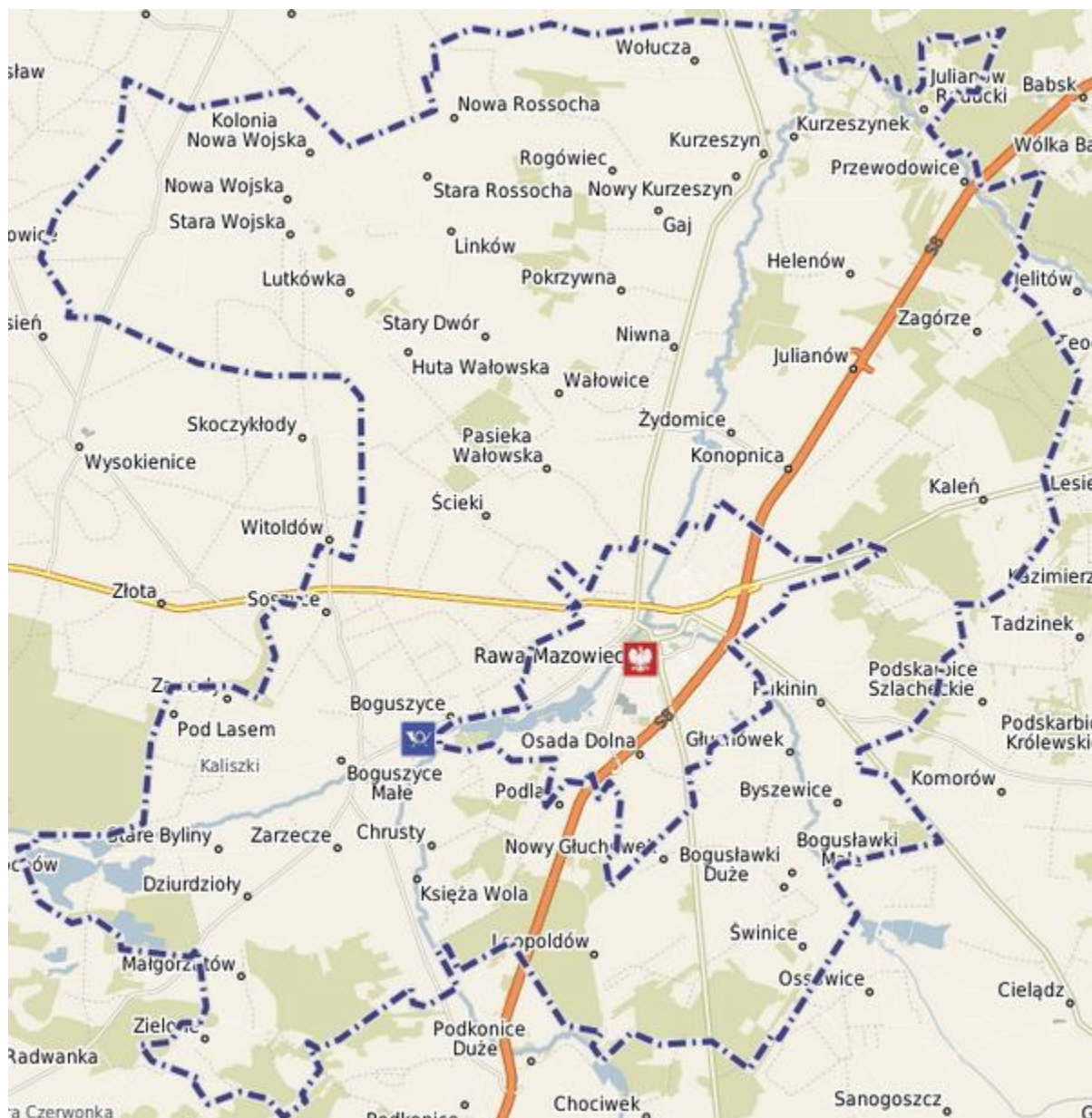
Miastem Rawa Mazowiecka,

Miastem i Gminą Biała Rawska.

Odległości od większych miast wynoszą:

Łódź – ok. 60 km,

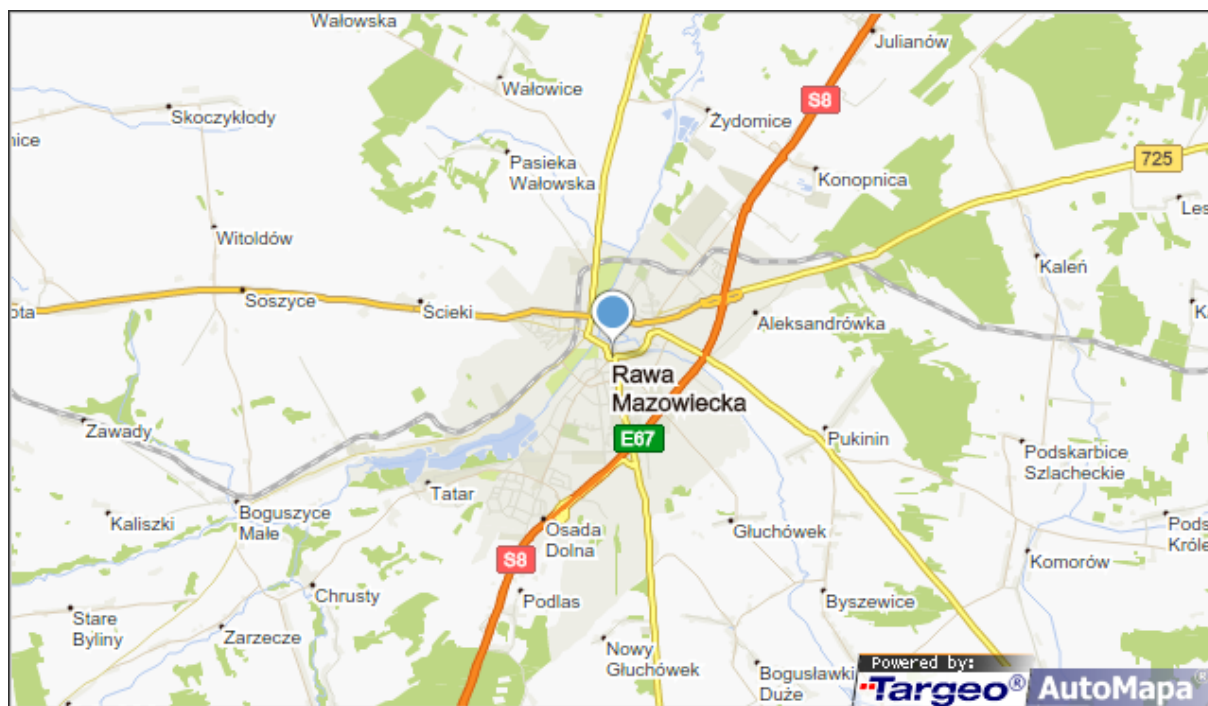
Warszawa – ok. 77 km.

Mapa Gminy Rawa Mazowiecka. Źródło: e-mapa.net.pl

Gmina posiada korzystny układ komunikacyjny o znaczeniu regionalnym i międzynarodowym. Przez teren Gminy przebiegają drogi krajowe: Nr S8: Warszawa - Katowice (o długości 9,25 km), Nr 72: Łódź - Rawa Mazowiecka (o długości 4,0 km) oraz drogi wojewódzkie (o łącznej długości 18,18 km) relacji: Nr 707: Skiernewice - Rawa Mazowiecka - Nowe Miasto, Nr 725: Rawa Mazowiecka - Biała Rawska, Nr 726: Rawa Mazowiecka - Opoczno.

Sieć dróg uzupełnia 13 dróg powiatowych, 35 dróg gminnych oraz drogi wewnętrzne. Położenie Gminy ma ogromny wpływ na jej rozwój społeczno-gospodarczy. Okala ona jedno z większych w okolicy miast, które skupia w sobie najważniejsze funkcje dla życia mieszkańców. Korzystne położenie względem ciągów drogowych oraz innych jednostek terytorialnych czyni Gminę atrakcyjną pod względem inwestycyjnym oraz stanowi podstawę dla rozwoju przedsiębiorczości

Gmina Rawa Mazowiecka na mapie drogowej. Źródło: www.targeo.pl

Gmina Rawa Mazowiecka leży w sferze oddziaływania aglomeracji łódzkiej, aglomeracji warszawskiej oraz miasta Rawa Mazowiecka. Położenie w strefie oddziaływań Łodzi, Warszawy i Rawy Mazowieckiej jest dla Gminy Rawa Mazowiecka ważnym kontekstem odniesienia. Otoczenie Gminy można rozpatrywać jako źródło szans i zagrożeń dla jej rozwoju. Gmina nie ma wpływu na kształtowanie się procesów społeczno-gospodarczych w jej otoczeniu. Może jedynie wykorzystywać szansę pojawiającą się w otoczeniu oraz w pewnym zakresie unikać płynących stąd zagrożeń. Otoczenie Gminy mocno jednak oddziałuje na jej kształtowanie i funkcjonowanie. Warunkuje ono możliwości oraz zakres rozwoju poprzez wpływanie na procesy społeczno-gospodarcze dokonujące się na jej terenie.

Jednym z istotnych czynników zewnętrznych warunkujących społeczno-gospodarcze funkcjonowanie Gminy Rawa Mazowiecka jest wpływ aglomeracji miejskich. W tym kontekście kluczowe znaczenie dla koniunktury lokalnej i atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Rawa Mazowiecka ma aktywność ekonomiczna podejmowana przez podmioty aglomeracji warszawskiej i łódzkiej. Jednocześnie jednak wpływ tych aglomeracji generuje negatywne skutki W zakresie:

- deprecjacji lokalnej tożsamości kulturowej poprzez rozluźnienie sieci społecznych powiązań
- migracji zarobkowej w celu podwyższenia standardu życia
- napływu zewnętrznych usługodawców na rzecz mieszkańców gminy i lokalnych instytucji.

Najstarsze ślady osadnictwa na ziemi rawskiej pochodzą z epoki paleolitu, tj. 10 000 lat p.n.e., znaleziska przedmiotów wykonanych z krzemieni z tego okresu pochodzą m.in. z Małgorzatowa – wsi położonej na terenie gminy Rawa Mazowiecka. Pierwsze wzmianki historyczne o miejscowościach położonych na terenie obecnej gminy pochodzą z XIV w. i dotyczą miejscowości: Boguszyce, Gluchówek, Konopnica, Zawady. W XV w. wymienione były również wsie Kurzeszyn i Żydymice. Badania archeologiczne potwierdzają, że już W połowie XII w. W miejscowości Kurzeszyn istniał gród drewniany.

Historia tych ziem jednak związana jest nierozłącznie z bogatą przeszłością miasta Rawa Mazowiecka oraz Mazowsza. Najstarsze zapiski dotyczące miasta sięgają XIV w., a niedługo potem w widłach rzeki Rawki i Rylki powstał zamek obronny, gdzie do dzisiaj przetrwała tylko baszta. Wokół zamku w bliższej i dalszej odległości pojawiali się liczni rzemieślnicy i kupcy, a w okolicy powstały pałace bogatego ziemiaństwa i urzędników królewskich.

Na obszarze gminy poprzez dłuższy czas utrzymywał się front działań wojennych I Wojny Światowej, co skutkowało znacznym wyniszczeniem infrastruktury wsi i grabieżami. W czasie II Wojny Światowej na terenie gminy działały liczne oddziały partyzanckie, szczególnie w Rawie i Kurzeszynie. Gmina Rawa Mazowiecka powstała na skutek reformy administracyjnej z dnia 1 stycznia 1973 roku i w tych granicach funkcjonuje do dnia dzisiejszego.

Na obszarze gminy wiejskiej Rawa Mazowiecka do najciekawszych zabytków kultury wpisanych do rejestru zabytków przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zaliczają się:

- dwór w Wilkowicach zbudowany około 1870 roku w charakterze neoklasycystycznym oraz park pochodzący z około 1850 roku przekomponowany w 1910 roku wg projektu Stefana Celichowskiego;
- park dworski w Konopnicy – krajobrazowy z XIX w. - na uwagę zasługuje aleja w ciągu drogi Konopnica - Żydomice oraz aleja w Konopnicy;
- pałac i park dworski w Rossosze – pałac wybudowany w 1928 roku w charakterze neoklasycystycznym, park założony w 1912 roku wg projektu Stefana Celichowskiego;
- drewniany kościół parafii rzymsko- katolickiej p.w. Św. Stanisława w Boguszycach, wzniesiony w latach 1550 - 1553, posiada bardzo cenną polichromię ścian i stropów;
- kościół i plebania parafii rzymsko- katolickiej p.w. NMP Królowej Polski w Kurzeszynie wybudowany w latach 1923 – 1924 w charakterze neobarokowym;
- kapliczka przydrożna drewniana z 1934 roku w miejscowości Podlas;
- dwór i spichlerz w Bylinach Starych – spichlerz drewniany, zbudowany około 1880 roku .

2. Ludność

STAN LUDNOŚCI GMINY RAWA MAZOWIECKA wg płci			
stan na 31 XII	2012	2013	2014
Ogółem	8622	8671	8666
Mężczyźni	4286	4314	4308
Kobiety	4336	4357	4358

* Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

Według danych statycznych GUS na dzień 31 grudnia 2014 r. Gminę Rawa Mazowiecka zamieszkiwało 8666 osób. Statystyka porównawcza lat 2012-2014 wskazuje na niewielkie wahania liczby mieszkańców. W strukturze ludności nieznacznie przeważają kobiety. Wskaźniki feminizacji w okresie 2012-2014 osiąga wartość 101. Średnie zaludnienie na km kwadratowy wynosi 53 osoby. Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców wyniosła w 2012 r.: **-7,3**, w 2013 r.: **-5,7**. 2014 r.: **-0,6**¹

Struktura mieszkańców w ujęciu ekonomicznych grup wieku wskazuje na dominację mężczyzn w wieku produkcyjnym. Udział procentowy ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej populacji wynosił w latach 2012-2014 odpowiednio: wiek przedprodukcyjny – wartość średnia 19,87 %, wiek produkcyjny – wartość średnia 62,20 %, wiek poprodukcyjny – wartość średnia 17,93%. Wskaźniki obciążenia demograficznego w opisywanym okresie wynosiły odpowiednio: ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – wartość średnia 60,80, ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – wartość średnia 28,80, ludność w wieku poprodukcyjnych na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – wartość średnia 90,24². Jednocześnie należy zauważyć, że w strukturze osób w wieku produkcyjnymi dominują mężczyźni, natomiast w wieku poprodukcyjnym dominują kobiety.

STAN LUDNOŚCI GMINY RAWA MAZOWIECKA wg ekonomicznych grup wieku			
stan na 31 XII	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym			
Ogółem	1740	1717	1702
Mężczyźni	852	842	840
Kobiety	888	875	862
w wieku produkcyjnych			
Ogółem	5359	5394	5393
Mężczyźni	2954	2973	2955
Kobiety	2405	2421	2438
w wieku poprodukcyjnym			
Ogółem	1523	1560	1571

¹ Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

² Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

Mężczyźni	480	499	513
Kobiety	1043	1061	1058

*Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

Stan ludności Gminy Rawa Mazowiecka kształtują dwa czynniki: saldo przyrostu naturalnego oraz saldo migracji mieszkańców.

Liczba ludności na terenie Gminy Rawa Mazowiecka na przestrzeni lat 2012-2014 przyjmuje tendencje ujemne na skutek ujemnego przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wynosił w 2012 r. **- 3,6**, w 2013 r. **- 0,6** a w 2014 r. **-3,0%**.

URODZENIA I ZGONY		2012	2013	2014
Urodzenia żywe				
Ogółem		94	94	74
Zgony				
Ogółem		125	89	100
Przyrost naturalny				
Ogółem		-31	5	-26

* Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

Analiza migracji mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka została opracowana poprzez zebranie danych dotyczących liczby zameldowań na pobyt stały oraz wymeldowań z pobytu stałego. W okresie 2012-2014 struktura kierunków odpływu mieszkańców obejmowała: do miasta – 154 osoby, na wieś – 83 osoby, za granicę – 5 osób. W tym samym czasie struktura napływu mieszkańców obejmowała: z miasta – 234 osób, ze wsi – 87 osób, z zagranicy – 1 osoba³.

Poniższe zestawienie wskazuje na tendencję dodatnią migracji mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka

Migracje		2012	2013	2014
zameldowania				
Ogółem		79	140	104
wymeldowania				
ogółem		75	98	69
saldo migracji				
ogółem		4	42	35

*Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

Analiza danych statystycznych dot. ludności Gminy Rawa Mazowiecka wskazuje stałe tendencje struktury demograficznej. W ciągu ostatnich trzech lat:

- zwiększa się liczba ludności Gminy na skutek migracji wewnętrznych
- zmniejsza się liczba ludności Gminy wskutek ujemnego przyrostu naturalnego
- ogólna liczba ludności utrzymuje się na zbliżonym poziomie

W perspektywie tych danych niezbędne wydaje się wzmocnienie polityki prorodzinnej rozumianej jako system zachęt do osiedlania się, zakładania rodzin i ich powiększania. Celem polityki prorodzinnej powinno być two-

³ Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

zenie warunków do dbania o dobro, trwałość i wszechstronny rozwój rodziny, a także promowanie modelu rodziny z dziećmi i kształtowanie pozytywnego jej wizerunku. Rezultatem polityki wspierania rodziny będzie bowiem stworzenie możliwości i środków pozwalających na realizowanie jej podstawowego celu – rodzenia i wychowania dzieci.

3. Prognoza demograficzna

Prognoza ludności (w tysiącach)										
Województwa	2013	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	38 495,7	38 461,8	38 419,0	38 137,8	37 741,5	37 185,1	36 476,8	35 668,2	34 817,4	33 950,6
Dolnośląskie	2 910,0	2 905,0	2 899,3	2 866,6	2 826,0	2 773,4	2 709,1	2 637,9	2 565,6	2 495,4
Kujawsko-pomorskie	2 092,6	2 089,5	2 086,0	2 065,4	2 039,0	2 003,9	1 959,7	1 908,8	1 854,5	1 799,0
Lubelskie	2 156,2	2 148,1	2 139,7	2 096,5	2 049,8	1 995,8	1 932,9	1 862,5	1 787,6	1 710,6
Lubuskie	1 021,5	1 020,3	1 019,0	1 009,8	997,0	979,7	957,9	932,7	905,8	878,6
Łódzkie	2 513,1	2 502,4	2 491,3	2 434,1	2 373,7	2 306,4	2 231,6	2 153,0	2 074,9	1 999,1
wg ekonomicznych grup wieku*										
Przedprodukcyjny	426	421	417	405	387	348	323	302	289	279
Produkcyjny	1 578	1 568	1 558	1 493	1 426	1 399	1 364	1 313	1 216	1 105
Mobilny	962	954	944	870	779	701	635	587	558	533
Niemobilny	616	614	613	622	646	698	729	726	658	573
Poprodukcyjny	509	513	516	536	561	559	544	537	571	615
Ubytek		-10,7	-11,1	-57,2	-60,4	-67,3	-74,7	-78,6	-78,1	-75,8
Małopolskie	3 360,6	3 367,4	3 373,3	3 396,0	3 407,4	3 403,1	3 383,9	3 354,6	3 319,3	3 279,4
Mazowieckie	5 316,8	5 329,7	5 341,1	5 388,3	5 416,0	5 418,3	5 400,9	5 374,7	5 347,6	5 318,7
Opolskie	1 004,4	999,6	994,5	966,6	935,9	902,0	865,1	825,8	785,2	744,6
Podkarpackie	2 129,3	2 128,4	2 126,9	2 114,6	2 095,6	2 067,7	2 029,6	1 982,5	1 928,6	1 870,3
Podlaskie	1 195,0	1 191,5	1 187,8	1 168,2	1 146,8	1 121,8	1 092,5	1 058,8	1 021,7	982,3
Pomorskie	2 295,8	2 300,8	2 305,3	2 324,1	2 334,8	2 334,0	2 323,4	2 306,7	2 287,1	2 265,7
Śląskie	4 599,4	4 584,9	4 569,0	4 477,7	4 369,7	4 245,2	4 107,9	3 964,6	3 821,5	3 680,6
Świętokrzyskie	1 268,2	1 262,6	1 256,7	1 226,0	1 193,5	1 157,4	1 116,6	1 071,6	1 024,4	976,9
Warmińsko-mazurskie	1 446,9	1 443,7	1 440,2	1 421,1	1 398,6	1 370,6	1 336,3	1 296,4	1 252,9	1 207,9
Wielkopolskie	3 467,0	3 472,0	3 476,2	3 490,4	3 490,4	3 470,9	3 434,7	3 389,0	3 339,6	3 287,9
Zachodniopomorskie	1 718,9	1 716,0	1 712,6	1 692,5	1 667,2	1 634,8	1 594,7	1 548,9	1 501,0	1 453,3

* Dane, GUS, Prognoza ludności na lata 2014-2050

* wiek przedprodukcyjny - 0 do 17 lat

wiek produkcyjny - od 18 lat do wieku emerytalnego

wiek mobilny - od 18 do 44 lat

wiek niemobilny - od 45 lat do wieku emerytalnego

wiek poprodukcyjny - powyżej wieku emerytalnego

Prognoza demograficzna w perspektywie 2014-2050 wskazuje na stopniowy ubytek liczby ludności oraz znaczące zmiany struktury według wieku. W 2050 r. liczba ludności Polski wyniesie 33 mln 951 tys. W porównaniu do stanu w roku bazowym 2013 oznacza to zmniejszenie liczby ludności o 4,55 miliona tj. o 12%. Oprócz ujemnego przyrostu naturalnego, będziemy obserwować dalsze niekorzystne z zmiany w strukturze ludności według wieku oraz zmniejszanie się liczebności kobiet w wieku rozrodczym. Osoby w wieku 65 lat i więcej życia będą stanowiły prawie 1/3 populacji, a ich liczba wzrośnie o 5,4 miliona w porównaniu do 2013 r. Z kolei kobiety w wieku rozrodczym w 2050 r. w będą stanowiły jedynie 62% stanu z roku wejściowego. Uwzględniając podział na obszary miejskie i wiejskie wyraźnie zarysowują się istotne różnice w przebiegu procesów demograficznych. Pomiędzy 2013 a 2020 rokiem roczny spadek liczby ludności zamieszkałej na obszarach miejskich wzrośnie z 69 do 88 tys. Po 2020 roku ubytki ludności jeszcze wzrosną, osiągając poziom ponad 100 tys.

rocznie, a po 2035 r. – średnio około 140 tys. W konsekwencji populacja obszarów miejskich w 2050 r. będzie stanowiła jedynie 80% populacji z 2013 r. Na terenach wiejskich będziemy obserwować systematyczny, choć powolny wzrost liczby ludności do roku 2030. W tym okresie liczebność populacji zwiększy się o 343 tys. w stosunku do 2013 r. i osiągnie poziom 15,6 mln. Od 2031 r. będzie następował ubytek liczby ludności, jednak dopiero w 2048 r. liczba ludności zamieszkałej na obszarach wiejskich będzie kształtowała się nieco poniżej stanu notowanego w końcu 2013 r. 15,2 mln. Konsekwencją opisanych zmian będzie zmniejszenie – w prognozowanym okresie – udziału ludności miast w populacji ogółem z 60,5% w 2013 r. do 55,5% w 2050 r. Istotne zróżnicowanie przebiegu zmian stanu ludności oraz dynamiki tych procesów na obszarach miejskich i wiejskich wynika m.in. z odrębności procesów wymierania populacji, a także z odmienności zachowań prokreacyjnych ludności, w tym szczególnie różnica średniego wieku rodzenia i liczby rodzonych dzieci – zarówno obserwowanych w przeszłości jak i przewidywanych w perspektywie do 2050 r. Na przebieg zmian w liczebności populacji na terenach miejskich i wiejskich również w znacznym stopniu wpływają obserwowane od kilku lat zmiany w charakterze migracji ze wsi do miast: zmniejszenie znaczenia migracji stałych, na rzecz migracji związanych z pracą lub nauką oraz rosnące migracje z miast na tereny wiejskie zwłaszcza wokół dużych aglomeracji miejskich. Zmiany te są powodowane niższymi cenami mieszkań czy kosztów budowy domu, jak również są wyrazem rosnącego statusu ekonomicznego, umożliwiającego zamieszkanie w korzystniejszym ekologicznie rejonie⁴.

Prognoza ludności powiat rawski (w tysiącach)										
	2013	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Ogólnie	49 577	49 435	49 286	48 491	47 594	46 518	45 256	43 870	42 444	41 019
wg ekonomicznych grup wieku										
Przedprodukcyjny	9 344	9 291	9 175	9 094	8 854	8 146	7 526	6 974	6 620	6 380
Produkcyjny	31 327	31 169	31 072	29 918	28 572	27 935	27 363	26 630	24 940	22 959
Mobilny	19 076	18 941	18 882	17 549	15 900	14 534	13 331	12 392	11 817	11 336
Niemobilny	12 251	12 228	12 190	12 369	12 672	13 401	14 032	14 238	13 123	11 623
Poprodukcyjny	8 906	8 975	9 039	9 479	10 168	10 437	10 367	10 266	10 884	11 680
Ubytek		-142	-149	-795	-897	-1 076	-1 262	-1 386	-1 426	-1 425

* Dane, GUS, Prognoza ludności na lata 2014-2050

W kontekście powyższych danych należy uznać, że Gmina Rawa Mazowiecka także stanie wobec rzeczywistego problemu ubytku i zmian strukturalnych ludności. W swojej polityce społecznej Gmina ująć powinna perspektywę starzenia się społeczeństwa. Polityka senioralna powinna zabezpieczać:

- integrację i partycypację osób starszych
- dostosowania udzielanych świadczeń do rzeczywistych potrzeb osób starszych
- podniesienie standardu życia osób starszych przez system świadczeń materialnych i usługowych, w tym usługi opieki środowiskowej i instytucjonalnej
- zapewnienie podmiotowości i samodzielności stosownej do poziomu sprawności życiowej osób starszych
- sprzyjanie integracji międzygeneracyjnej i wewnątrzgeneracyjnej

4. Gospodarka

⁴ GUS, Prognoza ludności na lata 2014-2050

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku w gminie wiejskiej Rawa Mazowiecka zarejestrowanych było 611 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. w porównaniu do roku 2005 (511) ich liczba zwiększyła się o 100 jednostek. Podstawę gospodarki Gminy stanowią podmioty gospodarcze sektora prywatnego, które na koniec 2014 r. stanowiły aż 97,7% ogółu, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły aż 83,6 % ogółu. Należy zauważyć, że w sektorze prywatnym działa duża ilość stowarzyszeń i organizacji społecznych w sektorze publicznym natomiast dominują państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego.

Podmioty wg sektorów własnościowych w Gminie Rawa Mazowiecka	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	617	617	611
sektor publiczny - ogółem	14	14	14
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12	12	12
sektor publiczny - spółki handlowe	1	1	1
sektor prywatny - ogółem	603	603	597
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	520	517	511
sektor prywatny - spółki handlowe	20	21	21
sektor prywatny - spółdzielnie	2	2	2
sektor prywatny - fundacje	1	1	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	26	27	27

*Dane: GUS, Bank danych lokalnych 2012-2014

Struktura podmiotów gospodarczych ze względu na klasę wielkości obejmowała:

- 2012 r. ogółem: 617, w tym 597 mikroprzedsiębiorstw (0-9), 18 małych przedsiębiorstw (10-49) oraz 2 średnie przedsiębiorstwa (50-249)
- 2013 r. ogółem: 617, w tym 599 mikroprzedsiębiorstw, 16 małych przedsiębiorstw oraz 2 średnie przedsiębiorstwa
- 2014 r. ogółem 611, w tym 593 mikroprzedsiębiorstw, 16 małych przedsiębiorstw oraz 2 średnie przedsiębiorstwa⁵

Analiza podmiotów gospodarczych ze względu na klasyfikację PKD wskazuje stały charakter struktury i obszarów działania. W okresie ostatnich trzech lat dominowały podmioty gospodarki z sektora handlu, budownictwa oraz przetwórstwa przemysłowego.

⁵ Dane: GUS, Bank Danych i Lokalnych 2012-2014

Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 na terenie Gminy Rawa Mazowiecka	2012	2013	2014
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	22	22
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	0	1	1
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	68	64	56
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	3	3
Sekcja F – Budownictwo	93	93	94
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	239	241	242
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	49	45	49
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11	12	11
Sekcja J - Informacja i komunikacja	5	6	6
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	10	7
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	9	10
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18	21	18
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	9	8
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	10	9
Sekcja P – Edukacja	23	24	22
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8	10	11
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10	10	10
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	29	26	31

*Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

Na koniec 2014 r. wskaźnik aktywności gospodarczej mierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w Gminie Rawa Mazowiecka kształtowała się na poziomie 71 i był niższy od średniej powiatu rawskiego (82) i średniej w województwie łódzkim (96). Świadczy to o niższym przeciętna powiatowa i wojewódzka stopniu aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka⁶.

5. Rynek pracy

Na poziom i jakość życia lokalnych społeczności wpływa wiele czynników ekonomicznych, a wśród najważniejszych wymienia się sytuację na rynku pracy oraz wielkość stopy bezrobocia.

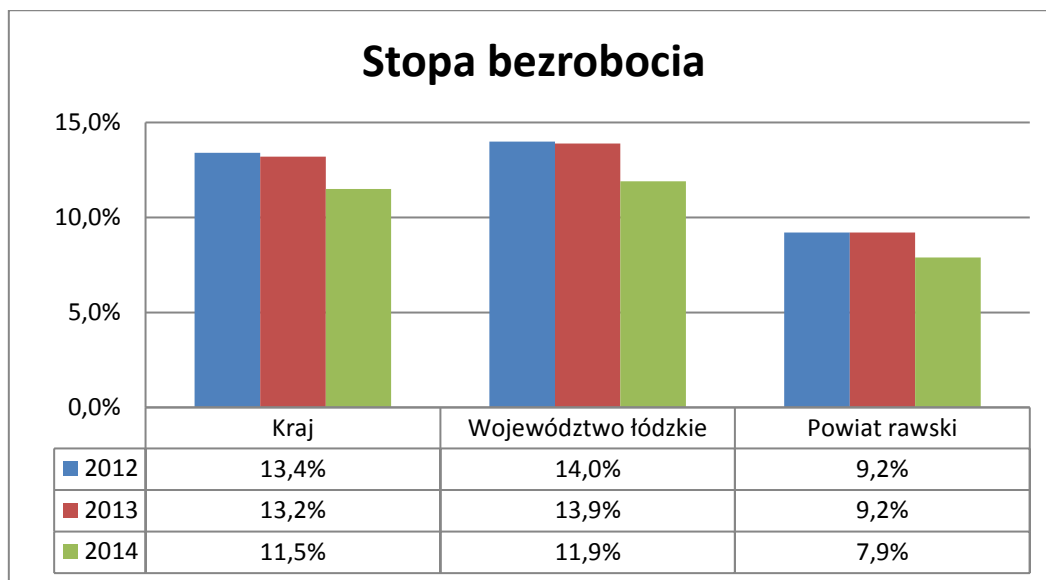
Brak pracy jest głównym czynnikiem generującym ubóstwo w wymiarze materialnym, psychospołecznym i moralno-obyczajowym, a bezrobocie nawet jednego członka gospodarstwa domowego powoduje niekorzystne zmiany w sytuacji materialnej całego gospodarstwa.

Wg statystyk GUS na koniec 2014 r. na terenie Gminy Rawa Mazowiecka zatrudnione były 852 osoby (558 mężczyzn/294 kobiety). Stanowiło to wzrost o 84 osoby w stosunku do roku 2013 (758 osób) oraz wzrost o 107 osób w stosunku do roku 2012 (745 osób). Wskaźnik osób pracujących na 1000 ludności wynosił odpowiednio w roku 2012 – 86, 2 roku 2013 – 87 natomiast w roku 2014 – 98.

Bezrobocie stanowi jeden z najpoważniejszych problemów społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka. Dezaktywacja zawodowa mieszkańców Gminy ma wpływ na poziom ubóstwa, a także generuje występowanie nega-

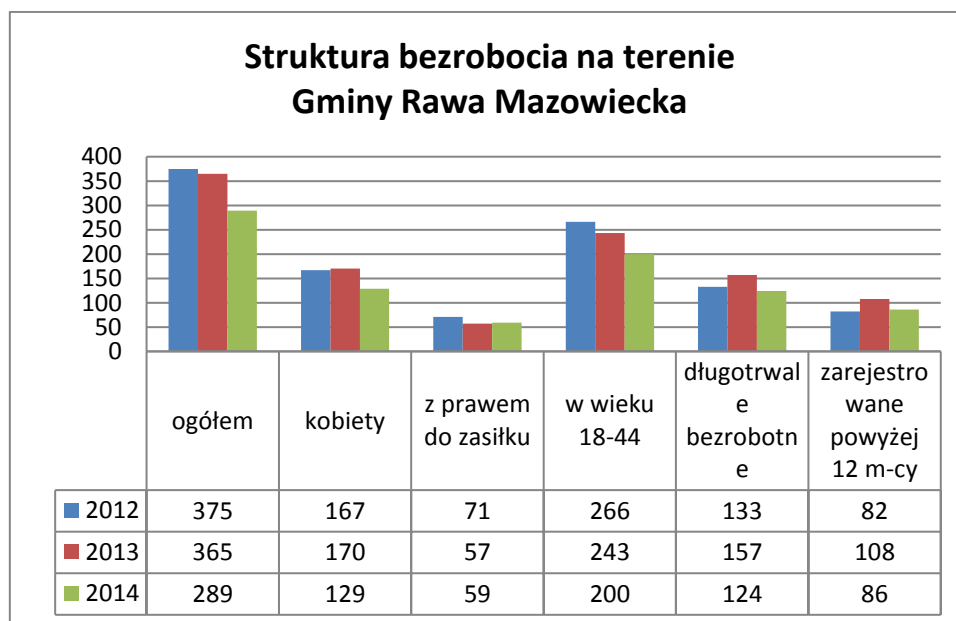
⁶ Dane: GUS, Bank Danych i Lokalnych 2012-2014

tywnych zjawisk rodzinnych i społecznych. W perspektywie indywidualnej brak pracy często prowadzi do dezaktywacji społeczno-zawodowej oraz ekonomicznego uzależnienia od instytucji zewnętrznych.

*Dane: PUP w Rawie Mazowieckiej

Poziom bezrobocie w Gminie Rawa Mazowiecka utrzymuje tendencję spadkową. Bezrobocie rejestrowane na koniec 2012 roku wynosiło 375 osób (167 kobiet/208 mężczyzn), na koniec 2013 r. – 365 osób (170 kobiet/195 mężczyzn), natomiast na koniec 2014 roku wynosiło 289 osób (129 kobiet/160 mężczyzn)⁷. Liczba bezrobocia rejestrowanego w latach 2013-2014 zmniejszyła się o 86 osób, co stanowi 22,94 % spadek.

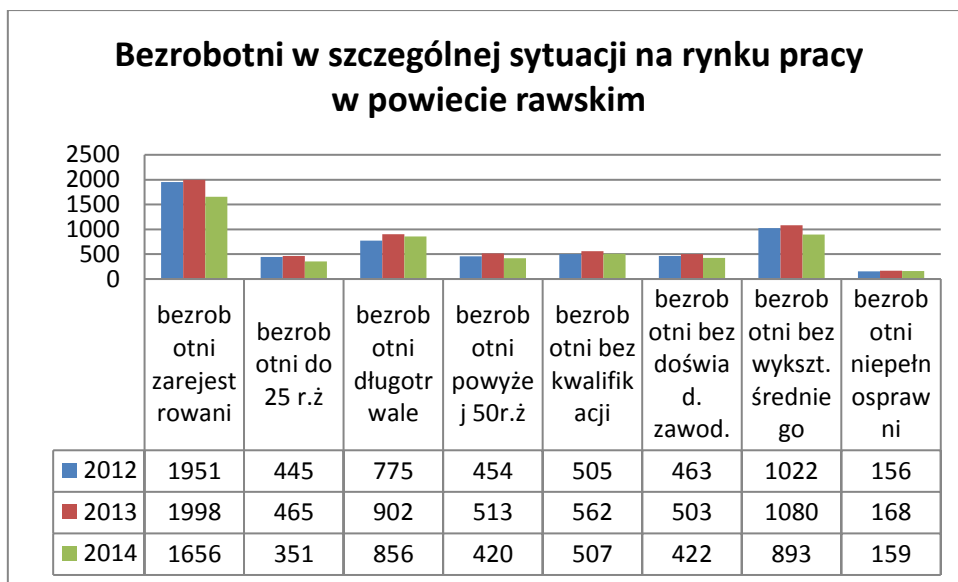

*Dane: PUP w Rawie Mazowieckiej

W strukturze bezrobocia rejestrowanego dominują osoby w wieku 18-44 lat, długotrwale bezrobotne, zarejestrowane powyżej 12 miesięcy.

⁷ Dane: PUP w Rawie Mazowieckiej – Informacja o sytuacji na rynku pracy w powiecie rawskim 2012-2014

Wskaźnik bezrobocia na terenie Gminy Rawa Mazowiecka ujmowany jako udział % wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Rawie Mazowieckiej zamieszkałych w poszczególnych miastach i gminach powiatu rawskiego wynosił w roku 2012 – 19,2 %, (powiat 1951 os./Gmina Rawa Mazowiecka 375 os.), w roku 2013 – 18,3 % (powiat 1998 os./Gmina Rawa Mazowiecka 365 os.), natomiast na koniec 2014 roku – 17,5 % (powiat 1656 os./Gmina Rawa Mazowiecka 289 os.).

*Dane: PUP w Rawie Mazowieckiej

W sektorze osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie rawskim znaczącą grupę stanowią osoby bezrobotne długotrwale oraz osoby bez wykształcenia średniego lub bez kwalifikacji. Są więc to osoby nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonego dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Ilość osób nieposiadających wykształcenia średniego wskazuje, że bezrobocie dotyczy w dużym stopniu osób z niskim wykształceniem. Przyjęto dane powiatu rawskiego jako reprezentatywne dla sytuacji bezrobotnych w Gminie Rawa Mazowiecka.

Udział kobiet w grupie osób bezrobotnych na terenie Gminy w ostatnich trzech latach wynosił⁸:

2012 rok – 167 oraz 44,54 % udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych (375 os.)

2013 rok – 170 oraz 46,58 % udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych (365 os.)

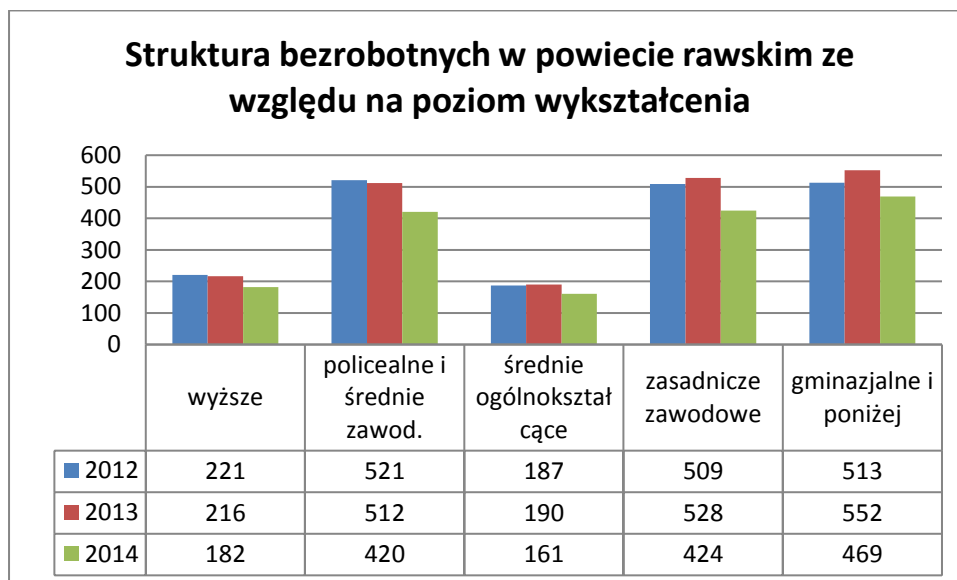
2014 rok – 129 oraz 44,64 % udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych (289 os.)

Istotnymi determinantami powodującymi bezrobocie wśród kobiet są:

- konieczność rezygnacji z zatrudnienia na rzecz pełnienia ról rodzinnych,
- brak wykształcenia,
- brak kwalifikacji zawodowych zgodnych z profilem rynku pracy,
- kwalifikacje zdezaktualizowane na skutek przerw w pracy związanych z pełnieniem opieki nad dziećmi,
- deficyty umiejętności psychospołecznych,
- dysfunkcje rodziny i patologie społeczne,

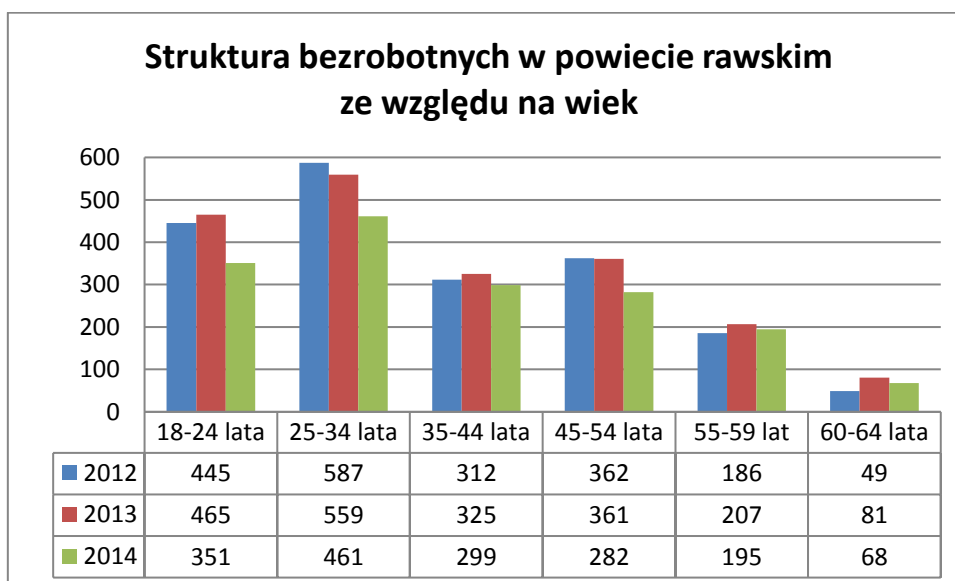
⁸ Dane: PUP w Rawie Mazowieckiej

- niski poziom samooceny i motywacji do zmiany związanej z długotrwałym wyłączeniem ze wszystkich sfer życia zawodowego i społecznego na rzecz prowadzenia gospodarstwa domowego,
- uwarunkowania genderowe powodujące postrzeganie przez pracodawców kobiet jako mniej, wydajnych pracowników poprzez konieczność godzenia ról zawodowych i rodzinnych.⁹

*Dane: PUP w Rawie Mazowieckiej

W strukturze osób bezrobotnych dominują osoby z trzech grup wykształcenia: gimnazjalne i poniżej, zasadnicze zawodowe oraz policealne i średnie zawodowe. Wysoki udział tych grup świadczy o tym, że pracodawcy w mniejszym stopniu potrzebują pracowników o niskich kwalifikacjach, a z drugiej strony, że wśród bezrobotnych rośnie grupa ludzi o ograniczonych możliwościach wyjścia z bezrobocia. Niekorzystna struktura wykształcenia stanowi istotną barierę w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia. Poziom wykształcenia wpływa bowiem znacząco na zdolność przystosowania się do zmieniających się warunków na rynku pracy. Dane dla Powiatu rawskiego uznano jako reprezentatywne dla Gminy Rawa Mazowiecka.

*Dane: PUP w Rawie Mazowieckiej

Powyższe zestawienie wskazuje, że strukturze osób bezrobotnych przeważają osoby w wieku produkcyjnym, przy czym największe problemy z podjęciem zatrudniania mają osoby młode w wieku 18-44 lata. Gminne in-

⁹ Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Rawie Mazowieckiej

stytucje rynku pracy, instytucje oraz organizacje pomocy w porozumieniu z Powiatowym Urzędem pracy w Rawie Mazowieckiej opracowują i wdrażają programy szkoleniowo-doradcze, których celem jest podniesienie zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych.

Narzędzia aktywizacji i przeciwdziałania problemowi bezrobocia:

- Szkolenia zawodowe/bony szkoleniowe ;
- Staże/bony stażowe ;
- Przygotowanie zawodowe dorosłych ;
- Prace społecznie użyteczne ;
- Prace interwencyjne ;
- Roboty publiczne ;
- Jednorazowe środki na uruchomienie własnej działalności gospodarczej ;
- Podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych;
- Bony na zasiedlenie ;
- Podjęcie zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne ze środków PFRON/w zakładach pracy chronionej
- Szkolenia kompetencji i umiejętności niezbędnych do reintegracji z rynkiem pracy.

W latach 2010-2014 na terenie Gminy Rawa Mazowiecka zrealizowano projekt systemowy GOPS w Rawie Mazowieckiej „Aktywnie w przyszłość”. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. w ramach projektu 42 podopiecznych GOPS zostało objętych kompleksowym wsparciem szkoleniowo-doradczym skierowanym na nabycie kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych niezbędnych do pełnej reintegracji z rynkiem pracy.

6. Usługi społeczne

Pod pojęciem usług społecznych przyjęło się rozumieć działalność społecznie użyteczną nakierowaną wprost na człowieka, zarówno na jego potrzeby materialne, jak i duchowe. Efektem świadczenia usług społecznych nie są bezpośrednio majątkowe, fizyczne wartości użytkowe. Mają zasadniczo charakter nierynkowy i są finansowane lub współfinansowane przez organy administracji publicznej. Do tej grupy należy zaliczyć w szczególności usługi edukacyjne, kulturalne, socjalne, zdrowotne oraz z zakresu bezpieczeństwa publicznego.

- Oświata i kultura

Na koniec 2014 r. Gminę Rawa Mazowiecka zamieszkiwało 335 dzieci w wieku 3-6 lat, z czego 189 objętych było wychowaniem przedszkolnym. Na terenie Gminy funkcjonowały: 4 przedszkola z 82 miejscami, 5 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych dla 126 dzieci oraz 1 zespół wychowania przedszkolnego z 25 miejscami.

Na terenie Gminy działa Gminny Zespół do spraw Oświaty, Kultury i Sportu, który jest jednostką budżetową Gminy Rawa Mazowiecka powołaną do obsługi finansowej szkół, sportu i kultury oraz organizacji dowozu uczniów do szkół w grudniu 1995.

Sieć systemu oświaty na terenie Gminy Rawa Mazowiecka obejmuje:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Boguszytach ;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kurzeszynie ;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Starej Wojskiej ;

- Szkoła Podstawowa w Konopnicy;
- Szkoła Podstawowa w Pukininie;

Na terenie Gminy funkcjonuje 5 szkół podstawowych. Na koniec 2014 r. obowiązek szkolny realizowało w niej 421 uczniów, w 33 oddziałach. Średnia liczba uczniów w jednej klasie szkoły podstawowej wynosiła 13.

Na terenie Gminy funkcjonują 3 gimnazja. Na koniec 2014 r. edukację realizowało 141 uczniów, w 9 oddziałach. Średnia liczba uczniów w jednej klasie gimnazjum wynosiła 16¹⁰.

Usługi edukacyjne na poziomie ponadgimnazjalnym realizują liczne placówki zlokalizowane na terenie Rawy Mazowieckiej, w tym 2 zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży, 2 technika dla młodzieży, 1 technikum dla dorosłych, 1 ponadgimnazjalne technikum uzupełniające dla dorosłych, 3 licea ogólnokształcące.

Zadania propagowania szeroko pojętej kultury wdraża Centrum Aktywności Kulturalnej w Boguszycach poprzez prowadzenie działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców. Działalność Centrum obejmuje realizację zdarzeń kulturalnych, wydarzeń muzycznych, literackich, teatralnych oraz utrwalania dziedzictwa kulturowego regionu. Podobny obszar działalności realizuje Ośrodek Rekreacyjno-Kulturalny „Kalinka” w Kaleniu.

Mieszkańcy Gminy Rawa Mazowiecka mają do dyspozycji 4 placówki biblioteczne z księgozbiorem obejmującym 27884 woluminów. Łączna ilość czytelników w roku 2014 wyniosła 619.¹¹

Od 2002 roku na terenie Gminy aktywne jest Centrum Kształcenia "Wioska internetowa - kształcenie na odległość na terenach wiejskich" w Kurzeszynie. Centrum Kształcenia na odległość jest placówką o charakterze oświatowym, zapewniającą możliwość ustawicznego kształcenia w formie on-line celem uzupełnienia lub podwyższenia poziomu wiedzy i kwalifikacji. Centrum jest odpowiednio przystosowane i wyposażone w sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu (średnio 10 stanowisk komputerowych) i teleinformatyczny oraz tzw. biblioteczkę multimedialną (pakiet komputerowych programów edukacyjnych, w tym encyklopedie, słowniki, atlasy). Stwarza również możliwość nieodpłatnego dostępu do stworzonej na potrzeby projektu platformy e-edukacyjnej. Z pakietu oferowanych w każdym Centrum usług może skorzystać każda osoba zamieszkująca tereny wiejskie, zainteresowana zdobywaniem i uzupełnianiem swojej wiedzy.¹²

Gmina Rawa Mazowiecka stanowi silny ośrodek kultywowania kultury ludowej, głównie muzycznej i rękodzielniczej. Na terenie Gminy funkcjonują liczne zespoły ludowe, których działalność koncentruje się na propagowaniu dorobku kulturowego wsi zlokalizowanych na terenie Gminy Rawa Mazowiecka. Dorobek swój z sukcesami prezentują na lokalnych i regionalnych imprezach kulturalnych. Do najbardziej uznanych zespołów ludowych należą: Ludowy Zespół Obrzędowy „Wilkowianie”, Zespół Ludowy „Wspomnienie”, Zespół Śpiewaczy z Buguszyca, Zespół „Linkowiaczy” z Linkowa, Zespół „Pod Różą” z Wilkowic.

Wartość wydatków Gminy w Dziale „Oświata i wychowanie” wyniosła w 2012 r. 8.648.157,07 zł, w 2013 r. - 8.959.242,51 zł, natomiast w 2014 - 9.261.189,79 zł.

¹⁰ Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2014

¹¹ Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

¹² Źródło: www.rawam.ug.gov.pl

Wartość wydatków Gminy w Dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” wyniosła w 2012 r. – 374.309,68 zł, w 2013 r. - 363970,03 zł, natomiast w 2014 r. - 379560,59 zł¹³.

- Opieka zdrowotna

Świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej mieszkańcy Gminy Rawa Mazowiecka mogą realizować w 16 placówkach podstawowej opieki zdrowotnej - NZOZ w Rawie Mazowieckiej. Oferta tych placówek obejmuje usługi zdrowotne z zakresu medycyny rodzinnej oraz podstawowe badania diagnostyczne. Ilość porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej na koniec 2014 roku wyniosła 149919. Szerszy dostęp do specjalistycznej opieki medycznej oraz rehabilitacji możliwy jest poprzez placówki w powiatowych i wojewódzkich zakładach opieki zdrowotnej.

Usługi leczenia szpitalnego realizowane są w Szpitalu im. Świętego Ducha w Rawie Mazowieckiej. Szpital składa się z 5 oddziałów szpitalnych (chirurgiczny, pediatryczny, chorób wewnętrznych, położniczo - ginekologiczno - noworodkowy, gruźlicy i chorób płuc), bloku operacyjnego, izby przyjęć oraz działu anestezjologii i działu Ratownictwa Medycznego. Łącznie Szpital dysponuje 164 łózkami na 5 oddziałach szpitalnych i izbie przyjęć. Szpital świadczy również usługi z zakresu podstawowej i specjalistycznej opieki ambulatoryjnej w Przychodni Rejonowo- Specjalistycznej¹⁴.

Wydatki Gminy w Dziale „Ochrona zdrowia” wyniosły w 2012 r.- 121.264,68 zł, w 2013 r. - 129.008,69 zł, natomiast w 2014 r. - 131.852,04 zł¹⁵.

- Bezpieczeństwo publiczne

Za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa publicznego odpowiada Komenda Powiatowa w Rawie Mazowieckiej. Działania Policji skupiały się wokół zabezpieczenia ładu społecznego oraz indywidualnego poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy w formie działań prewencyjnych i interwencyjnych. Skuteczność działań Policji wyrażona we wskaźnikach wykrywalności przestępstw pozwala na skonstruowanie wniosku, że poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy w przeciągu ostatnich lat stale wzrasta.

Przestępstwa	Powiat Rawski		Gmina Rawa Mazowiecka	
	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2014	Rok 2015
Ogółem	663	637	77	65
Liczba przestępstw w 7 kategoriach	305	299	47	38
Uszkodzenie mienia	29	40	3	3
Kradzież pojazdu	12	9	0	0
Kradzież	135	129	25	16

¹³ Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

¹⁴ Źródło: www.szpitalrawa.pl

¹⁵ Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

Kradzież z włamaniem	94	92	16	19
Uszczerbek na zdrowiu	16	12	0	0
Bójka lub pobicie	16	14	2	0
Rozbój	7	7	1	0

* Dane: Komenda Powiatowa Policji w Rawie Mazowieckiej

Ruch drogowy

wypadki drogowe: 2014 r.- 19, 2015 r. - 23

kolizje drogowe: 2014 r. – 92, 2015 r. - 90

ranni: 2014 r. – 21, 2015 r. -27

zabici: 2014 r. – 2, 2015 r. - 5¹⁶

Ważną instytucją bezpieczeństwa publicznego są jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej funkcjonujące we wsiach: Konopnica, Kaleń, Wołucza, Wilkowice, Przewodowice, Stara Wojska, Kurzeszyn, Niwna oraz Linków. Obszar działania OSP obejmuje realizację przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.

Wysokość wydatków poniesionych z budżetu Gminy na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową wyniosła w roku 2012 - 145.700,68 zł, w roku 2013 - 160204,79 zł, natomiast w roku 2014 - 180.142,54 zł¹⁷

Pomoc społeczna

Podstawową instytucją wsparcia rodzin i osób pozostających w trudnej sytuacji życiowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej. Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej obejmują w szczególności:

Podstawową instytucją wsparcia rodzin i osób pozostających w trudnej sytuacji życiowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej, który realizuje zadania własne Gminy z zakresu pomocy społecznej:

- ✓ udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym ,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- ✓ praca socjalna,
- ✓ organizowanie i świadczenie usługi opiekuńczych,
- ✓ dożywianie dzieci ,
- ✓ sprawienie pogrzebu,
- ✓ kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,

¹⁶ Dane: Komenda Powiatowa Policji w Rawie Mazowieckiej

¹⁷ GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- ✓ opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Struktura świadczeń udzielanych przez GOPS Rawa Mazowiecka	2013	2014	2015
zasiłki stałe (osoby)	50	62	61
zasiłki okresowe (rodziny)	24	38	34
zasiłki celowe (rodziny)	66	51	37
pomoc w naturze (osoby)	27	40	27
dodatki mieszkaniowe (osoby)	8	8	8
usługi opiekuńcze (osoby)	33	38	36
opłata za pobyt w domu społecznej (osoba)	11	11	13
dożywianie (osoba)	224	376	280
zasiłek rodzinny (osoba)	897	1076	880
fundusz alimentacyjny (osoba)	32	53	45
rodziny zastępcze (osoba)	4	4	4
składki na ubezpieczenie zdrowotne (osoba)	57	64	64

* Dane GOPS w Rawie Mazowieckiej – ocena zasobów pomocy społecznej 2013-2015

Powyższa statystyka wskazuje, że podstawą zabezpieczenia podopiecznych GOPS jest wypłata zasiłków oraz pomoc w formie dożywiania. Jednakże nie mniej ważnym narzędziem pomocy jest świadczenie pracy socjalnej. W ostatnich trzech latach usługi pracy socjalnej obejmowały: 2013 r. – 312 rodzin, 2014 r. – 342 rodziny, 2015 r. – 361 rodzin¹⁸. Praca socjalna ukierunkowana jest na rozwiązywanie różnych problemów osób lub rodzin. Celem pracy socjalnej jest doprowadzenie przy wykorzystaniu zasobów własnych podopiecznych do osiągnięcia stanu, w którym osoby te będą mogły samodzielnie funkcjonować w społeczności lokalnej oraz wypełniać role społeczne, rodzinne i zawodowe. Istotnym elementem takiego podejścia jest stosowanie kontraktu socjalnego stanowiącego pisemną umowę pomiędzy osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej, a pracownikiem socjalnym. Umowa ta definiuje sposób współdziałania na rzecz rozwiązania problemów osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej. Liczba zawartych kontraktów socjalnych: 2013 r. – 11, 2014 r. – 12, 2015 r. – 11.¹⁹

GOPS podejmuje także ponadstandardowe formy wsparcia podopiecznych poprzez realizację projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (projekty systemowe). Projekty te obejmują instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej oraz mają na celu wyposażenie Uczestników w kwalifikacje i kompetencje niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym oraz w konsekwencji wyjścia poza system pomocy społecznej.

W ramach budżetu Gminy Rawa Mazowiecka na wydatki związane z „Pomocą Społeczną” wydatkowano w 2012 r. - 4348384,74 zł, w 2013 r. - 4389815,15 zł, natomiast w 2014 r. - 4582928,63 zł

¹⁸ Dane: GOPS w Rawie Mazowieckiej – ocena zasobów pomocy społecznej 2013-2015

¹⁹ Dane: GOPS w Rawie Mazowieckiej – ocena zasobów pomocy społecznej 2013-2015

7. Budżet Gminy

Podstawowym aktem prawnym regulującym proces budżetowania w gminie jest ustawa o finansach publicznych. Budżet gminy, proces jego opracowywania, uchwalania i wykorzystywania jest elementem zarządzania w samorządzie terytorialnym. Gmina prowadzi w ramach swojej działalności gospodarkę finansową, a jej istota polega na gromadzeniu, podziale i wykorzystaniu zasobów pieniężnych przeznaczonych na osiągnięcie celów danej jednostki. Czynności te wiążą się z planowaniem finansowym, czyli takim kojarzeniem wszystkich działań, w tym zasobów, aby uzyskać jak największe efekty. Planowanie to ogół czynności związanych z podejmowaniem decyzji dotyczących gromadzenia i podziału zasobów pieniężnych w przypadku gminy odbywa się to najczęściej poprzez planowanie roczne czyli opracowywanie rocznego budżetu gminy. Organizacja, formy i zasady planowania finansowego mają ścisły związek z prowadzoną przez gminę politykę budżetową i mieszczą się w przyjętej uchwałą gminy procedurze budżetowej.

Dochody budżetu gminy Rawa Mazowiecka	2012	2013	2014
dochody ogółem	20589439,83	22243411,18	25484141,12
dochody własne	8689951,23	9962911,99	12490685,28
dotacje ogółem	4076850,60	4179657,19	5194959,84
subwencje ogólne	7822638,00	8100842,00	7798496,00
subwencje na zadania oświatowe	4703279,00	4807338,00	4946702,00
dochody ogółem na 1 mieszkańca	2375,34	2578,95	2943,42
dochody własne na 1 mieszkańca	1002,53	1155,12	1442,68

*Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

Poniższa tabela ilustruje strukturę wydatków Gminy Rawa Mazowiecka na przestrzeni lat 2012-2014.

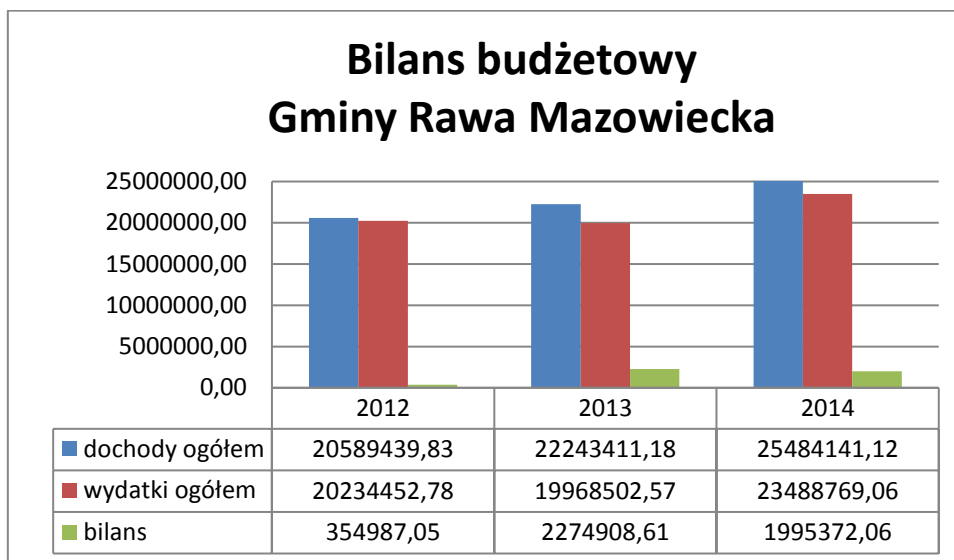
Wydatki Gminy Rawa Mazowiecka ogółem wg działów (zł)	2012	2013	2014
rolnictwo i łowiectwo	1584007,36	1221871,88	670915,45
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	260000,00	260000,00	260000,00
Handel	15420,00	13567,20	12601,60
transport i łączność	742741,07	627332,74	1631977,03
gospodarka mieszkaniowa	213004,13	324627,65	2459745,55
działalność usługowa	41132,58	3239,51	38654,76
administracja publiczna	2468098,73	2474900,26	2526075,42
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1491,00	5089,00	45128,00
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	145700,68	160204,79	180142,54
obsługa długu publicznego	342094,33	191339,33	124006,03
różne rozliczenia	0,00	91384,76	29774,13
oświata i wychowanie	8648157,07	8959242,51	9261189,79
ochrona zdrowia	121264,68	129008,69	131852,04

pomoc społeczna	4348384,74	4389815,15	4582928,63
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2000,00	2000,00	2000,00
edukacyjna opieka wychowawcza	64386,14	84002,04	72495,29
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	416157,87	545118,35	944067,83
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	374309,68	363970,03	379560,59
kultura fizyczna	446102,72	121788,68	135654,38

*Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

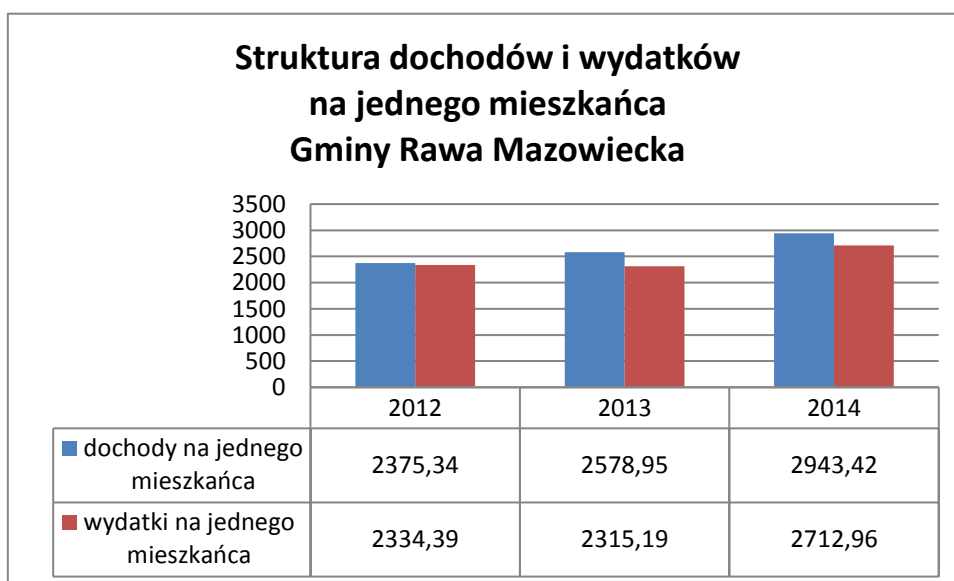
Największa ilość środków finansowych dedykowana była na obsługę wydatków działów:

1. Oświata i wychowanie
2. Pomoc społeczna
3. Administracja publiczna

*Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

Ranking zamożności jednostek samorządu terytorialnego publikowanego przez czasopismo „Wspólnota” w 2014 r. sytuuje gminę Rawa Mazowiecka na 886 miejscu spośród 1556 gmin wiejskich w kraju z dochodem per capita 2476,00 zł. w stosunku do roku 2013 (1434 miejsce) stanowi to wzrost o 548 pozycji rankingowych.

*Dane: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012-2014

8. Zasoby społeczne

Istotą funkcjonowania Gminy są zaangażowani publicznie obywatele. W ustroju demokratycznym mieszkańcy mogą kreować rzeczywistość społeczną. Społeczny udział obywateli W życiu publicznym podnosi skuteczność działania samorządu, sygnalizując instytucjom publicznym potrzeby społeczne i wspomagając je W realizowaniu ich funkcji. W efekcie powoduje to powstanie bliższych więzi emocjonalnych, większą tożsamość z regionem, grupami społecznymi czy ludźmi. Włączenie się W działalność społeczną daje możliwość ekspresji każdej grupie społecznej.

Przejawy partycypacji lokalnej można podzielić na: polityczne – wyrażające się udziałem w wyborach, referendach, wiecach politycznych i innych formach działań mających wpływ na kształt władz lokalnych, oraz pozapolityczne – koncentrujące się na sprawach zaspokajania potrzeb różnych grup społecznych zamieszkujących wspólne terytorium.

Jednym z podstawowych mierników badania aktywności społecznej jest frekwencja wyborcza. Partycypacja mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka podczas wyborów samorządowych w roku 2010 oraz 2014 była znacznie niższa, niż średnie wyniki województwa i powiatu.

- Frekwencja podczas wyborów samorządowych w 2010 r. wyniosła: – wybory do rady gminy – 38,65 %, wybory wójta – 38,63 %. Tymczasem średnia frekwencja w województwie łódzkim wyniosła 46,53 %, natomiast w powiecie rawskim 47,56 %.
- Frekwencja podczas wyborów samorządowych w 2014 r. wyniosła: 37,50 %. Tymczasem średnia frekwencja w województwie łódzkim wyniosła 45,47 %, natomiast w powiecie rawskim 51,27 %.²⁰

Na terenie Gminy Rawa Mazowiecka działają liczne organizacje samorządowe, w których mieszkańcy mogą realizować działania na rzecz rozwiązywania problemów i budowania potencjału lokalnej społeczności. Wpływy działania na społeczności Gminy mają także organizacje, których siedziba znajduje się na terenie Miasta Rawa Mazowiecka.

Nazwa organizacji pozarządowej	Podstawowe obszary działań organizacji
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki”	1. Celem Stowarzyszenia jest zrównoważony rozwój obszarów wiejskich na rzecz poprawy jakości życia ich mieszkańców. 1) stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości; 2) działania na rzecz dzieci, młodzieży, niepełnosprawnych; 3) przeciwdziałanie wykluczeniu, marginalizacji i patologiom; 4) działania na rzecz innowacyjności i rozwoju społeczeństwa informacyjnego; 5) działanie na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego; 6) rozwój sportu, turystyki i rekreacji;

²⁰ www.pkw.gov.pl

Stowarzyszenie „Bądźmy razem”	Prowadzenie przedszkoli, organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży z terenu gminy Rawa Mazowiecka
Fundacja „Obudźmy nadzieję”	Wspieranie rozwoju medycyny paliatywnej; budowa centrum medycyny paliatywnej leczenia bólu i rehabilitacji; dofinansowywanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i zbiórki na operacje dla podopiecznych fundacji.
Rawskie Stowarzyszenie Abstynenckie „Szansa	Propagowanie zdrowego stylu życia. Pomoc osobom uzależnionym i bezdomnym.
Stowarzyszenie Rawski Uniwersytet Trzeciego Wieku	Wsparcie edukacyjne seniorów. W ramach swojej działalności organizuje cykliczne zajęcia komputerowe, językowe i sportowe.
Ochotnicza Straż Pożarna Konopnica, Kaleń, Wołucza, Wilkowice, Przewodowice, Stara Wojska, Kurzeszyn, Niwna oraz Linków	Celem organizacji jest prowadzenie działalności mającej na celu: 1) zapobieganie pożarom oraz współdziałaniu w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami, 2) udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz klęski i zdarzeń 3) informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, 4) rozwijanie wśród członków OSP kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej 5) uczestniczenie i prezentowanie OSP w organach samorządowych i przedstawicielskich, 6) wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz ze statutu.
Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych „Nasze dzieci”	Wspomaganie rodzin wielodzietnych w wypełnianiu ich misji rodzicielskiej. Wyrównywanie szans rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych z rodzin wielodzietnych.
Stowarzyszenie „Stokrotka”	Integracja mieszkańców wsi Wołucza. Współpraca z OSP Wołucza oraz z młodzieżą. Kultywowanie regionalnych tradycji.
Stowarzyszenie Rodziców i Dzieci Niepełnosprawnych „Dobro dzieci”	Zwiększenie aktywności życiowej i fizycznej osób niepełnosprawnych. Prowadzenie działalności na rzecz kształtowania świadomości społecznej wobec potrzeb osób niepełnosprawnych. Niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym, zwłaszcza pomocy organizacyjnej, prawnej, medycznej i socjalnej.
Zespół Ludowy „Pod Różą”	Kultywowanie muzyki i tradycji ludowych. Integracja mieszkańców.

Ludowy Zespół Ob- rzędowy "Wilkowia- nie"	Kultywowanie muzyki i tradycji ludowych. Integracja mieszkańców.
Zespół Ludowy "Wspomnienie"	Kultywowanie muzyki i tradycji ludowych. Integracja mieszkańców.
"Zespół Śpiewaczy z Boguszyca"	Kultywowanie muzyki i tradycji ludowych Integracja mieszkańców.
Zespół „Linkowiaci"	Kultywowanie muzyki i tradycji ludowych. Integracja mieszkańców.

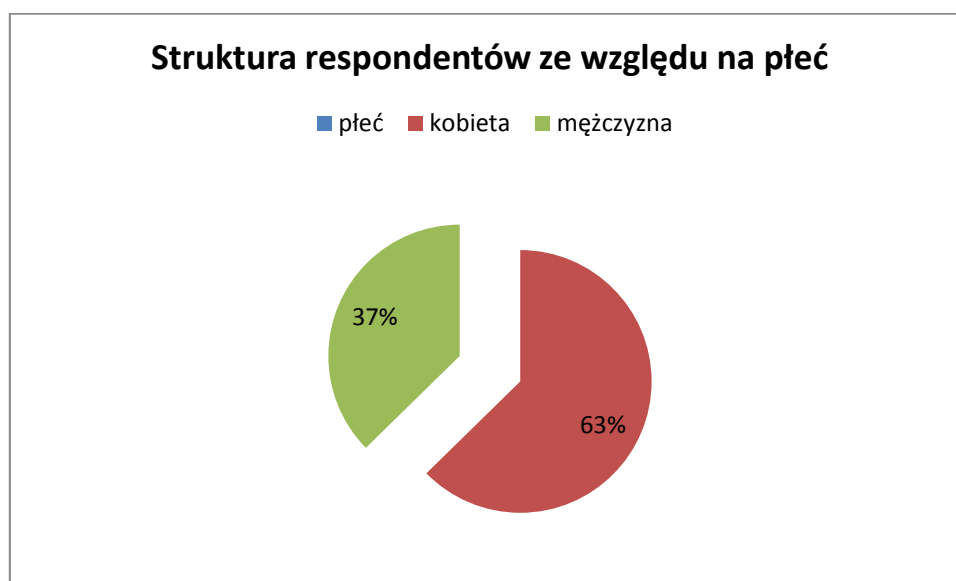
w działalności wyżej wymienionych organizacjach aktywnie biorą udział młodzi ludzie. Coraz więcej młodzieży pragnie zdobywać dalszą wiedzę i wykształcenie na studiach wyższych, co pozytywnie wpływa na rozwój całej gminy. Część młodych na pewno znajdzie swoje miejsce do życia i pracę w większych miastach, lecz wielu pozostanie na terenie gminy i będzie czynnie uczestniczyć w jej życiu.

9. Jakość życia w ujęciu badania opinii mieszkańców Gminy

Istotnym elementem obiektywizacji tez i założeń Strategii jest wnikliwe badanie danych zastanych (głównie statystycznych) oraz szeroka konsultacja społeczna. Konsultacja ta obejmuje zarówno instytucje i organizacje zajmujące się problematyką społeczną, jak i podmiot badania czyli społeczeństwo.

Badanie opinii społecznej zrealizowano poprzez przeprowadzenie anonimowej ankiety dotyczącej różnorodnych aspektów życia, definiowania problemów społecznych oraz proponowania ich rozwiązań. Struktura respondentów odzwierciedla pełny przekrój społeczeństwa Gminy. Grupa ta jest zróżnicowana pod względem płci, wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania oraz statusu na rynku pracy. Łącznie w badaniu ankietowym udział wzięło 150 osób w opisaney poniżej strukturze. Badanie zostało przeprowadzone w okresie maj-czerwiec 2016 r.

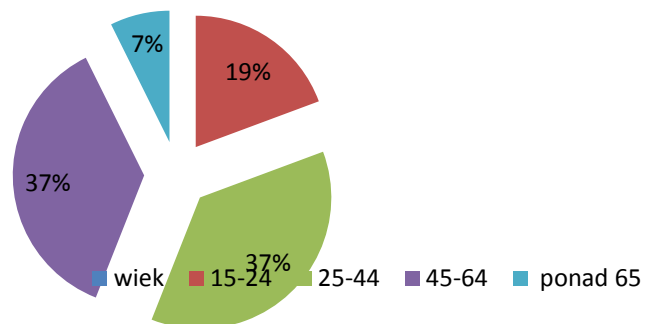
Płeć	Kobieta	Mężczyzna
	94	56

* Dane - ankieta badania opinii mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka, maj-czerwiec 2016

Wiek	15-24	25-44	45-64	Powyżej 65 lat
	29	55	55	11

Struktura respondentów ze względu na wiek

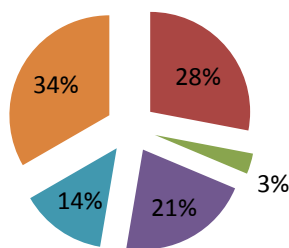

* Dane - ankieta badania opinii mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka, maj-czerwiec 2016

Wykształcenie	Podstawowe	Gimnazjalne	Ponadgimnazjalne	Pomaturalne	Wyższe
	42	5	32	21	50

Struktura respondentów ze względu na wykształcenie

■ wykształcenie ■ podstawowe ■ gimnazjalne
■ ponadgimnazjalne ■ pomaturalne ■ wyższe

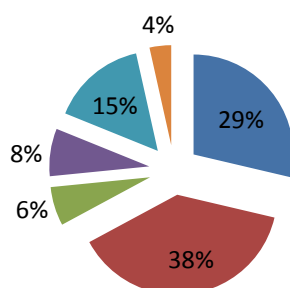

* Dane - ankieta badania opinii mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka, maj-czerwiec 2016

Status na rynku pracy					
Bezrobotny	Zatrudniony	Pracodawca	Rolnik	Uczeń/Student	Emeryt/Rencista
41	55	9	11	22	14

Struktura respondentów ze względu na status na rynku pracy

■ bezrobotny ■ zatrudniony ■ pracodawca
■ rolnik ■ uczeń/student ■ emeryt/rencista

* Dane - ankieta badania opinii mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka, maj-czerwiec 2016

Na podstawie analizy powyższych danych można stwierdzić, że w grupie respondentów dominowały kobiety, w wieku 25-64 lata z wykształceniem pomaturalnym, aktywne na rynku pracy – zatrudnione.

1. Jak Pan/Pani ocenia ogólne warunki życia mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka?

Pytanie ankietowe dotyczące oceny ogólnych warunków życia skonstruowane zostało z myślą o uzyskaniu odpowiedzi „instynktownej” opisującej wrażenie ogólne bez odnoszenia się do szczegółów oceny. Respondenci udzielali tylko jednej odpowiedzi przy użyciu skali bardzo wysoko – wysoko – przeciętnie – nisko - bardzo nisko

Bardzo wysoko	3
Wysoko	16
Przeciętnie	110
Nisko	19
Bardzo nisko	2

Powyższe zestawienie obejmujące wyniki badania ankietowego, wskazuje że wśród mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka znacząco dominuje „przeciętna” ocena ogólnych warunków życia.

2. Jaki jest Pana/Pani poziom zadowolenia z następujących aspektów życia na terenie Gminy Rawa Mazowiecka?

Niniejsza część badania ankietowego skierowana była na pozyskanie szczegółowych opinii na temat zadowolenia mieszkańców z wybranych aspektów życia. Wybrano obszary związane z poczuciem komfortu obywatelskiego, usług społecznych, rynku pracy, możliwości rozwoju edukacyjnego oraz poziomu identyfikacji funkcjonowania gminy. Respondenci odpowiedzieli na 21 pytań szczegółowych, przy każdym udzielając tylko jednej odpowiedzi przy użyciu skali bardzo wysoko – wysoko – przeciętnie – nisko - bardzo nisko. W toku badania ankietowego uzyskano poniższe odpowiedzi.

Kategoria	Bardzo wysoki	Wysoki	Przeciętny	Niski	Bardzo niski
Lokalny rynek pracy	1	6	60	72	10
Usługi pomocy społecznej	8	23	85	22	4
Usługi opieki zdrowotnej (lekarze, ośrodki zdrowia)	2	10	77	51	9
Bezpieczeństwo mieszkańców	9	41	79	14	2
Warunki mieszkaniowe	2	24	96	20	6
Stan dróg	3	23	68	38	18
Komunikacja publicznymi środkami transportu	0	11	48	47	39
Edukacja przedszkolna	6	65	63	11	3
Szkolnictwo podstawowe	6	64	70	3	3
Szkolnictwo gimnazjalne	11	61	63	7	3
Dostępność do kultury i rozrywki (biblioteka, koncerty, wystawy)	5	49	60	26	8
Dostępność do sportu i rekreacji (place zabaw, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, boiska sportowe)	7	54	58	2	9
Dostępność poradnictwa specjalistycznego (prawne, psychologiczne, pedagogiczne itp.)	1	24	68	38	14
Dostępność do handlu i usług	19	45	63	16	6
Dostępność do Internetu	17	37	57	26	12
Dostęp do informacji nt. bieżących wydarzeń w Gminie	4	48	58	24	9
Promocja i wizerunek zewnętrzny Gminy	7	47	68	21	3
Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	4	35	58	41	9
Organizacja imprez cyklicznych w Gminie	6	46	58	31	7
Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy	3	29	65	41	10

Analiza danych liczbowych przedstawionych w powyższej tabeli wskazuje, że odpowiedzi respondentów stanowią rozwinięcie i nawiązanie do „przeciętnej” oceny ogólnych warunków życia na terenie Gminy.

Najwięcej ocen bardzo wysokich uzyskały kategorie

- Dostępność do handlu i usług
- Dostępność do Internetu
- Szkolnictwo gimnazjalne
- Bezpieczeństwo mieszkańców
- Usługi pomocy społecznej

Najwięcej ocen wysokich uzyskały kategorie:

- Edukacja przedszkolna
- Szkolnictwo podstawowe
- Szkolnictwo gimnazjalne
- Dostępność do sportu i rekreacji (place zabaw, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, boiska sportowe)
- Dostępność do kultury i rozrywki (biblioteki, koncerty, wystawy)

Najwięcej ocen przeciętnych zyskały kategorie:

- Warunki mieszkaniowe
- Usługi pomocy społecznej
- Bezpieczeństwo publiczne
- Usługi opieki zdrowotnej (lekarze, ośrodki zdrowia)
- Szkolnictwo podstawowe

Najwięcej ocen niskich zyskały kategorie

- Lokalny rynek pracy
- Usługi opieki zdrowotnej (lekarze, ośrodki zdrowia)
- Komunikacja publicznymi środkami transportu
- Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)
- Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy

Najwięcej ocen bardzo niskich zyskały kategorie

- Komunikacja publicznymi środkami transportu
- Stan dróg
- Dostępność do poradnictwa specjalistycznego (prawne, psychologiczne, pedagogiczne itp.)
- Dostępność do Internetu
- Lokalny rynek pracy/Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy

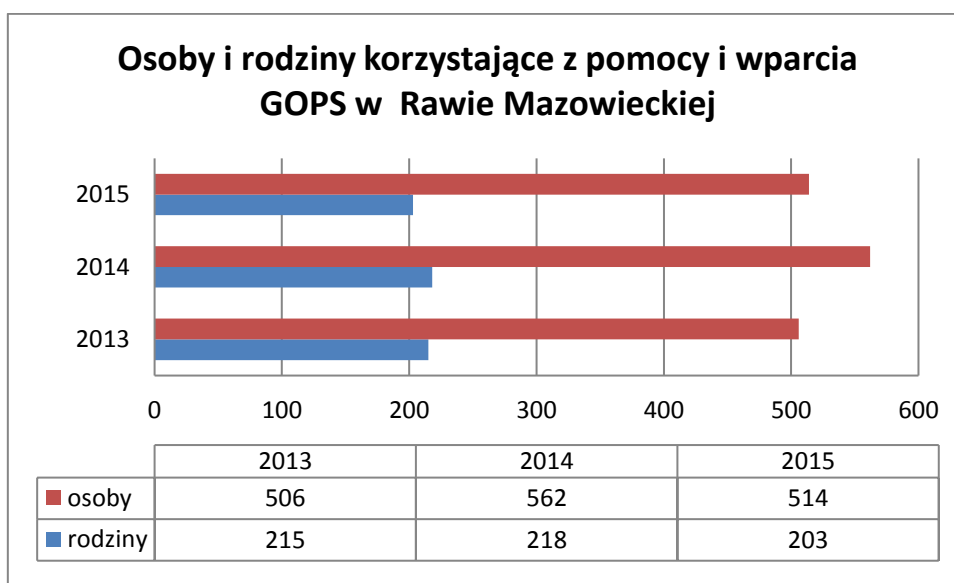
Na podstawie powyższej analizy można przedstawić wnioski, że największy poziom zadowolenia mieszkańców Gminy dotyczy systemu edukacji na wszystkich dostępnych poziomach kształcenia, bezpieczeństwo publiczne, oferta kulturalno - oświatowa oraz oferta rekreacyjna.

Obszary deficytowe to: lokalny rynek pracy, komunikacja publicznymi środkami transportu, usługi opieki zdrowotnej, dostępność od poradnictwa specjalistycznego oraz niski poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy.

V. Problemy społeczne w ujęciu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej²¹

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które od października 2015 ustalone jest na poziomie 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie.

*Dane: GOPS w Rawie Mazowieckiej - ocena zasobów pomocy społecznej 2013-2015

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej wzrosła w 2014 r., natomiast w roku 2015 uległa obniżeniu. Odsetek liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy wynosił kolejno w 2013 r. – 5,82 %, 2014 r. – 6,49 % oraz w 2015 r. – 5,86%.

Struktura świadczeniobiorców GOPS w Rawie Mazowieckiej	2013	2014	2015
kobiety	179	161	156
mężczyźni	153	254	159
osoby trwale korzystające	0	0	0
wiek przedprodukcyjny	173	166	159

²¹ Opracowanie na podstawie danych GOPS w Rawie Mazowieckiej - ocena zasobów pomocy społecznej 2013-2015

wiek produkcyjny	359	352	313
wiek poprodukcyjny	54	47	42

*Dane: GOPS w Rawie Mazowieckiej - ocena zasobów pomocy społecznej 2013-2015

W strukturze osób korzystających z pomocy GOPS w Rawie Mazowieckiej zbliżone wartości przyjmują kobiety i mężczyźni.

Wysoka wartość wskaźnika osób w wieku przedprodukcyjnym wynika ze wsparcia udzielanego w postaci dożywiania oraz stypendiów szkolnych.

Należy zwrócić uwagę na zerową wartość wskaźnika osób długotrwale korzystających. Może to świadczyć o braku uzależnienia od systemu wsparcia osób korzystających ze wsparcia GOPS w Rawie i limituje realne zagrożenie trwałym wykluczeniem społecznym tych osób.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie GOPS w Rawie Mazowieckiej	2013	2014	2015
pieniężne			
liczba osób	167	149	153
liczba rodzin	167	142	148
liczba osób w rodzinach	453	343	354
niepieniężne			
liczba osób	191	200	190
liczba rodzin	115	126	119
liczba osób w rodzinach	370	350	339

*Dane: GOPS w Rawie Mazowieckiej - ocena zasobów pomocy społecznej 2013-2015

Problemy społeczne, z powodu których udzielana jest pomoc są wskazane w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej. w większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy jest wystąpienie kilku przesłanek uprawniających do korzystania ze świadczeń (pieniężnych i niepieniężnych) w jednym środowisku. Podstawową jednostką wsparcia w systemie pomocy społecznej jest rodzina. Wsparciem GOPS obejmowane są rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne.

powody przyznania świadczeń pomocy społecznej przez GOPS w Rawie Mazowieckiej (rodziny)	2013	2014	2015
ubóstwo	4	3	3
bezrobocie	70	59	66
niepełnosprawność	86	89	86
długotrwała i ciężka choroba	105	104	96
bezzadność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych	59	55	61
alkoholizm	5	6	6
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	26 19	20 18	18 17
bezdolność	6	2	3

trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	2
zdarzenia losowe	5	1	0
przemoc w rodzinie	3	1	0

*Dane: GOPS w Rawie Mazowieckiej – ocena zasobów pomocy społecznej 2013-2015

Z powyższego zestawienia wynika, że głównym powodem przyznawania pomocy społecznej przez GOPS w Rawie Mazowieckiej jest długotrwała i ciężka choroba. Długotrwała choroba oznacza utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie w pełni sprawnego funkcjonowania w środowisku z uwagi na stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy.

GOPS w Rawie Mazowieckiej wspiera takie osoby w formie pomocy usługowej, instytucjonalnej oraz finansowej. Osoby dotknięte problemem długotrwałej choroby, które nie są w stanie zaspokoić we własnym zakresie codziennych potrzeb życiowych mają zapewnioną pomoc w formie usług opiekuńczych. w roku 2013 pomocą usługową objęto 33 osoby na kwotę 415.375,00 zł, w roku 2014 - 38 osób na kwotę 415.375,00 zł, w roku 2015 – 36 osób na kwotę 449.228,40 zł w ramach usług opiekuńczych zapewniono klientom pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz w miarę możliwości aktywność społeczną.

Osoby wymagające całodobowej opieki ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność niezdolne do samodzielnego funkcjonowania, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych korzystały z opieki instytucjonalnej. Klienci GOPS przebywali w domach pomocy społecznej. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej w 2013 r. wyniosła 194.177,57 zł dla 11 osób, w 2014 r. wyniosła 223.069,73 zł dla 11 osób, natomiast w roku 2015 wyniosła 225.410,50 zł dla 13 osób.

Starzenie się społeczeństwa powoduje stały wzrost zapotrzebowania na miejsca w domach pomocy społecznej. Istnieje konieczność utworzenia na terenie Gminy Rawa Mazowiecka domu pomocy społecznej ze względu na ułatwienia kontaktów z rodziną i znajomymi, co wpłynie korzystnie na utrzymanie więzi, jak również ze względu na możliwość utworzenia nowych miejsc pracy.

Struktura zasiłków okresowych wypłaconych z tytułu długotrwałej choroby obejmowała: w 2013 r. – 20 świadczeń na kwotę 8.006,00 zł, w 2014 r. – 3 świadczenia na kwotę 2.583,00 zł, natomiast w roku 2015 – 12 świadczeń na kwotę 5.660,00 zł

Drugim powodem przyznawania świadczeń pomocy społecznej w GOPS w Rawie Mazowieckiej jest niepełnosprawność. Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definicja osoby niepełnosprawnej brzmi: „Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”. Dysfunkcjonalność osób niepełnosprawnych często prowadzi do zjawiska wykluczenia z życia zawodowego i społecznego. Niepełnosprawność jest jednym z powodów, dla których udzielana jest pomoc, zarówno w zakresie ustawy o pomocy społecznej jak i w zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wsparcie osób niepełnosprawnych ma charakter finansowy, usługowy i opiekuńczy podobnie jak w przypadku osób chorych długotrwale. Istotnym elementem wsparcia jest także praca socjalna na rzecz włączenia

społecznego osób dotkniętych niepełnosprawnością. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych mają na celu ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, inicjowanie kontaktów rodzinnych oraz podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy, zapewnienie osobom uprawnionym usług w ramach pielęgniarstwa opieki środowiskowej, uwrażliwienie społeczności lokalnych na potrzeby niepełnosprawnych, a także rozpowszechnienie idei wolontariatu, wsparcie osób niepełnosprawnych w dostępie do przysługujących uprawnień np. wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, do sanatorium, w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Struktura zasiłków okresowych wypłaconych z tytułu niepełnosprawności obejmowała: w 2013 r. – 9 świadczeń na kwotę 4.239,00 zł, w 2014 r. – 24 świadczenia na kwotę 10.387,00 zł, natomiast w roku 2015 – 12 świadczeń na kwotę 6.865,00 zł.

Na trzecim miejscu wśród powodów przyznania świadczeń pomocy społecznej GOPS w Rawie Mazowieckiej występuje bezrobocie. Dezaktywacja zawodowa generuje istotne deficyty osobiste, rodzinne i społeczne w perspektywie indywidualnej jest to przede wszystkim spadek poczucia własnej wartości, brak motywacji do działania, izolacja społeczna w perspektywie funkcjonowania rodziny jest to niemożność zabezpieczenia bytu materialnego, która skłania do korzystania z pomocy instytucji zewnętrznych. Brak pracy przekłada się także na zaburzenie tradycyjnego modelu działania rodziny opartego na autorytecie rodziców jako gwaranta bezpieczeństwa finansowego rodziny. Frustracja osób bezrobotnych przekłada się często na tendencję do nadużywania alkoholu oraz zachowania agresywne w przypadku bezrobocia długotrwałego czynniki te utrwalają się powodując uzależnienie od systemu pomocy.

GOPS w Rawie Mazowieckiej podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania i ograniczania skutków bezrobocia. Osoby bezrobotne uzyskują wsparcie w formie świadczeń pieniężnych (zasiłki), niepieniężnych (pomoc rzeczowa), w formie pracy socjalnej oraz poprzez realizację projektu „Aktywnie w przyszłość” z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. w 2015 r. GOPS we współpracy z PUP w Rawie Mazowieckiej zrealizował program Aktywizacja i Integracja dla 10 osób, które uczestniczyły w zajęciach z doradcą zawodowym oraz w pracach społecznie użytecznych.

Struktura zasiłków okresowych wypłaconych z tytułu bezrobocia obejmowała: w 2013 r. – 33 świadczenia na kwotę 12.392,00 zł, w 2014 r. – 30 świadczeń na kwotę 9.252,00 zł, natomiast w roku 2015 – 63 świadczenia na kwotę 22.363,00 zł

Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowią czwartą i piątą pozycję na liście przyczyn przyznawania świadczeń pomocy społecznej w Gminie Rawa Mazowiecka. Działania GOPS są zorientowane na wzmacnianie funkcji rodziny jako podstawowej instytucji wychowawczej kształtującej postawy etyczne i społeczne człowieka. Znaczną grupę klientów GOPS w Rawie Mazowieckiej stanowią rodziny, które borykają się z trudnościami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Bezradność ta wynika z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi

z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Pomoc GOPS w takich przypadkach zmierza do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemach wychowawczych w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniających się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości. Od 2014 roku GOPS w Rawie Mazowieckiej wspiera rodziny dysfunkcyjne poprzez zatrudnienie asystenta rodziny. Zarówno 2014 roku, jak i 2015 roku asystent rodziny objął pomocą 10 rodzin, w tym 26 dzieci z terenu Gminy Rawa Mazowiecka w 2012 r. wartość zasiłków i dodatków do zasiłków rodzinnych wyniosła w 2013 r. – 1.562.252,00 zł, w 2014 r. – 1.433.035,00 zł, natomiast w roku 2015 r. – 1.316.948,00 zł.

Ubóstwo jest definiowane jako sytuacja, w której jednostka (osoba, rodzina, gospodarstwo domowe) nie dysponuje wystarczającymi środkami pozwalającymi na zaspokojenie jej potrzeb. Ludzie żyją w ubóstwie jeżeli ich dochód i zasoby są tak niskie, że uniemożliwią im to osiągnięcie poziomu życia uznawanego w ich społeczeństwie za minimalnie akceptowalny. Są oni często wykluczeni i zmarginalizowani w stosunku do aktywności (gospodarczych, społecznych i kulturalnych), które są normą dla innych, a ich dostęp do praw podstawowych może być ograniczony. Czynnikiem szczególnie sprzyjającym występowaniu zjawiska ubóstwa jest bezrobocie, wielodzietność, niezaradność i niskie kwalifikacje zawodowe.

GOPS w Rawie Mazowieckiej podejmuje działania na rzecz ograniczania skutków ubóstwa poprzez kompleksowe wsparcie rodzin w formie udzielania pomocy finansowej oraz rzeczowej. Istotnym czynnikiem tego wsparcia jest realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w ramach tego programu:

- w 2013 r. wydatkowano kwotę 155.678,59 zł na opłacenie posiłków dla 224 osób,
- w 2014 r. wydatkowano kwotę 131.035,39 zł na opłacenie posiłków dla 376 osób,
- w 2015 r. wydatkowano kwotę 134.606,00 zł na opłacenie posiłków dla 280 osób,

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej jest koordynatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2010-2020.

Przemoc definiowana jest jako jednorazowe albo powtarzające się działanie lub zaniechanie naruszające prawa osobiste członków rodziny, w szczególności narażające na niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia, naruszające godność, nietykalność cielesną, wolność. Powodujące szkody na zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rawa Mazowiecka działa Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi pracownicy m.in. GOPS w Rawie Mazowieckiej. Zespół Interdyscyplinarny ustala strategię działania wobec rodzin borykających się z problemem przemocy domowej. w 2013 roku do GOPS w Rawie Mazowieckiej wpłynęło 14 zgłoszeń o aktach przemocy domowej – pomocy udzielono 40 osobom. w 2014 roku pomocą w ramach procedury Niebieskiej karty objętych było 21 rodzin – 90 osób. w 2015 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania w Rodzinie prowadził procedurę Niebieskiej Karty w 24 rodzinach – 88 osób. Wsparcie osób doświadczających przemocy w rodzinie obejmowało pomoc prawną, socjalną i psychologiczną.

Alkoholizm – jedna z przyczyn przyznawania świadczeń pomocy społecznej w Rawie Mazowieckiej stanowi poważny problem natury medycznej i społecznej. Dotyczy bowiem nie tylko osoby uzależnionej od alkoholu, ale też wszystkich bliskich. w rodzinach z problemem alkoholowym obserwuje się niezaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dzieci. w konsekwencji powoduje ich większą podatność na niedostosowanie społeczne. Można wręcz mówić o zjawisku „dziedziczenia alkoholizmu”. Niewielka liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej GOPS wynika z braku identyfikacji problemu w lub poczucia wstydu lub strachu członków tych rodzin. Działania GOPS w związku z problemem alkoholizmu mają charakter komplementarny do pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zakres pomocy społecznej skupia się wokół podjęcia terapii przez osobę uzależnioną oraz złagodzenia skutków dysfunkcji rodzinnych powstałych w jej środowisku poprzez wsparcie finansowe i rzeczowe. Liczba wniosków skierowanych do GKRPA o leczenie odwykowe w latach 2010-2014 w większym stopniu dotyczyła mężczyzn niż kobiet. W 2010 roku takich wniosków wpłynęło 21. W 2012 roku wniosków wpłynęło 13, z czego wszystkie wnioski dotyczyły mężczyzn. W 2014 roku nastąpił wzrost liczby składanych wniosków - wpłynęło 21 wniosków, z czego 18 dotyczyło mężczyzn, a 3 kobiet²².

VI. Problemy społeczne w ujęciu badania opinii mieszkańców Gminy

Problemy społeczne z perspektywy mieszkańców Gminy zostały zbadane poprzez uzyskanie odpowiedzi na 18 pytań głównych dotyczących definiowania, diagnozowania oraz sposobów rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy. Pytania miały charakter wielokrotnego wyboru oraz wypowiedzi o charakterze otwartym. Ankieta została przeprowadzona w maju-czerwcu 2016 r.

Badanie obejmuje szerszą wypowiedź społeczną na temat przyczyn i sposobów rozwiązywania głównych problemów społecznych zdefiniowanych przez samych Respondentów oraz wskazanych przez analizę danych GOPS w Rawie Mazowieckiej, jako głównej instytucji pomocy społecznej. Omówione zostaną zagadnienia – ubóstwa, bezrobocia, starzeniu się społeczeństwa, niepełnosprawności, problemów dzieci i młodzieży, głównych patologii i dysfunkcji społecznych oraz niskiej partycypacji społecznej.

Jakie Pana/Pani zdaniem problemy społeczne występują najczęściej na terenie Gminy Rawa Mazowiecka? (maksymalnie 10)	
Nazwa problemu społecznego	Liczba odpowiedzi
Ubóstwo	52
Marginalizacja i wykluczenie społeczne	24

²² Dane: GOPS w Rawie Mazowieckiej- dane własne

Niski poziom aktywności społecznej	75
Przemoc w rodzinie	41
Alkoholizm	105
Narkomania, w tym dopalacze	32
Uzależnienia od współczesnych środków komunikacji (Internet, telefonia komórkowa, komputer)	74
Zaniedbanie rozwoju dziecka i młodzieży	30
Problemy opiekuńczo-wychowawcze	43
Potrzeba ochrony macierzyństwa	24
Bezrobocie	115
Niepełnosprawność	37
Długotrwała choroba	42
Starzenie się społeczeństwa	87
Emigracja zarobkowa osób młodych i wykształconych	85
Bezradność życiowa	50
Bezdomność	27
Brak mieszkań	55
Wielodzietność	23
Samotne wychowywanie dzieci	37
Rozluźnienie więzi rodzinnych i społecznych	27
Przestępczość	33
Kłęski żywiołowe lub ekologiczne	23
Inne (proszę nazwać)	
• Brak odpowiedzi lub odpowiedź nieadekwatna do przedmiotu ankiety	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy dziesięć najbardziej istotnych problemów społecznych stanowią w kolejności:

- (115) bezrobocie,
- (105) alkoholizm,
- (87) starzenie się społeczeństwa,
- (85) emigracja zarobkowa ludzi młodych i wykształconych,
- (75) niski poziom aktywności społecznej,
- (74) uzależnienia od współczesnych środków komunikacji
- (55) brak mieszkań,
- (52) ubóstwo,

- (50) bezradność życiowa
- (42) długotrwała choroba

Jakie Pana/Pani zdaniem należy podjąć działania w celu zmniejszenia lub eliminacji problemów społecznych występujących na terenie Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa rozwiązania problemu społecznego	Liczba odpowiedzi
Promocja zatrudnienia oraz wspomaganie przedsiębiorczości w gminie	85
Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy	97
Działania wspierające jakość edukacji , poprawę dostępności do usług społecznych i kulturalnych.	47
Wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Gminy	55
Budowanie wizerunku oraz promocja atrakcyjności Gminy	53
Usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych	71
Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi	48
Stworzenie i wspieranie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: poradnictwo i działania interwencyjne	42
Mieszkania chronione, lokale socjalne	47
Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych	21
Profilaktyka uzależnień skierowana do dzieci i młodzieży	53
Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w trakcie dni wolnych od nauki w szkole	68
Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych	79
Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	104
Bezpłatne porady specjalistów dla mieszkańców	73
Szkolenia dotyczące umożliwiające podniesienie kwalifikacji zawodowych dla osób bezrobotnych	62
Organizacja prac społecznie użytecznych i robót publicznych	47
Organizacja imprez integracyjnych mających na celu aktywizację środowisk lokalnych	40
Działania na rzecz integracji i zwiększenia aktywności społecznej osób starszych	45
Wspieranie działania grup samopomocy	22
Budowa i modernizacja budynków służby zdrowia	57
Inne	
• Integracja – większa inicjatywa ze strony Rządu i Kościoła – głównie pieniądze, organizowanie zbiórek, • Zwiększenie patroli policyjnych na terenie Gminy Rawa Mazowiecka (alkoholizm, nieprzestrzeganie przepisów ruchu drogowego)	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najważniejszymi działaniami niezbędnymi do zmniejszenia lub eliminacji problemów społecznych są w kolejności:

- (104) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów
- (97) Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy
- (85) Promocja zatrudnienia oraz wspomaganie przedsiębiorczości w Gminie

- (79) Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych
- (73) Bezpłatne porady specjalistów dla mieszkańców

Jakie Pana/Pani zdaniem Instytucje są odpowiedzialne za rozwiązywanie wskazanych powyżej problemów społecznych?	
Nazwa Instytucji	Liczba odpowiedzi
Władze centralne – Rząd	81
Władze lokalne – Wójt	116
Radni	75
Organizacje kościelne i wyznaniowe	36
Organizacje pożytku publicznego – Stowarzyszenia i Fundacje	57
Jednostki systemu edukacji – szkoły	63
Policja	69
Powiatowy Urząd Pracy	94
Jednostki pomocy socjalnej – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	86
Osoby dotknięte problemem we własnym zakresie	30
Grupy samopomocy	25
Inne	
• Kościół, Parafie Kościelne, Władze Kościelne, tj. Episkopat	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najważniejszymi Instytucjami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów społecznych są w kolejności:

- (116) Władze lokalne - Wójt
- (81) Władze centralne - Rząd
- (94) Powiatowy Urząd Pracy
- (86) Jednostki pomocy socjalnej – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- (75) Radni

Jakie Pana/Pani zdaniem czynniki powodują problem ubóstwa na terenie Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa czynnika	Liczba odpowiedzi
Bezrobocie	108
Uzależnienia	86
Niezaradność życiowa	90
Choroba	72
Nieppełnosprawność	58
Bezdomność	32
Wielodzietność	33

Rozpad rodziny	51
Niskie dochody	105
Inne	
• Brak odpowiedzi	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najważniejszymi czynnikami generującymi ubóstwo są w kolejności:

- (108) Bezrobocie
- (105) Niskie dochody
- (90) Niezaradność życiowa
- (86) Uzależnienia
- (72) Choroba

Jakie Pana/Pani zdaniem należy podjąć środki zaradcze na rzecz eliminacji lub ograniczenia problemu ubóstwa na terenie Rawa Mazowiecka?	
Nazwa środka zaradczego	Liczba odpowiedzi
Środki materialne i finansowe wspierania rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej	95
Specjalistyczne poradnictwo na rzecz rodzin z dysfunkcjami	46
Specjalistyczne poradnictwo na rzecz podnoszenia umiejętności i kompetencji życiowych	55
Bezpłatne dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach	91
Zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej	95
Zwiększenie dostępności do zatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy	100
Terapie uzależnień	58
Wzrost oferty szkoleń dla osób pozostających bez zatrudnienia w celu nabycia lub zmiany kwalifikacji zawodowych	72
Wsparcie i promocja instytucji świadczących pomocy na rzecz osób pozostających w ubóstwie	51
Inne	
• Miejsca pracy dla osób z różnym wykształceniem	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najważniejszymi czynnikami eliminującymi lub ograniczającymi ubóstwo są w kolejności:

- (100) Zwiększenie dostępności do zatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy
- (95) Środki materialne i finansowe wspierania rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej
- (95) Zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej
- (91) Bezpłatne dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

- (72) Wzrost oferty szkoleń dla osób pozostających bez zatrudnienia w celu nabycia lub zmiany kwalifikacji zawodowych

Jakie Pana/Pani zdaniem problemy dotyczą osoby starsze na terenie Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa problemu	Liczba odpowiedzi
Choroby	129
Niepełnosprawność	84
Samotność	98
Niskie świadczenia emerytalno-rentowe	117
Niska aktywność i marginalizacja społeczna	50
Ograniczony dostęp do środków transportu	65
Brak opieki ze strony rodziny	70
Trudności w załatwianiu spraw urzędowych	71
Utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów	111
Brak lub niski kompetencje z zakresie umiejętności korzystania z nowoczesnych narzędzi komunikacji (telefon komórkowy, komputer, Internet, karty płatnicze itp.)	60
Trudne warunki mieszkaniowe	38
Zaburzone poczucie bezpieczeństwa	24
Inne – brak odpowiedzi	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najpoważniejszymi problemami osób starszych są w kolejności:

- (129) Choroby
- (117) Niskie świadczenia emerytalno-rentowe
- (111) Utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów
- (98) Samotność
- (84) Niepełnosprawność

Jakie Pana/Pani zdaniem należy podjąć środki zaradcze na rzecz eliminacji lub ograniczenia problemów osób starszych terenie Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa środka zaradczego	Liczba odpowiedzi
Zwiększenie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej	111
Zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej i rehabilitacji	123
Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych	87
Tworzenie i wdrażania programów profilaktyki zdrowotnej	53
Zwiększenie dostępu do usług prawnych	59
Udostępnienie pomocy przy załatwianiu spraw urzędowych	81
Wspieranie i promocja instytucji świadczących pomoc na rzecz osób starszych	70
Tworzenie klubów seniorów	66

Tworzenie i wdrażanie ofert edukacyjnych skierowanych do osób starszych np. Uniwersytet Trzeciego Wieku	46
Działania na rzecz włączania osób starszych w życie społeczne	56
Inne • Zwiększenie dostępności osób starszych do domów pomocy społecznej oraz zakładów opiekuńczych • Utworzenie Domu Dziennego pobytu dla osób starszych	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najpoważniejszymi czynnikami eliminacji lub ograniczenia problemów osób starszych są w kolejności:

- (123) Zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej i rehabilitacji
- (111) Zwiększenie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej
- (87) Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych
- (81) Udostępnienie pomocy przy załatwianiu spraw urzędowych
- (70) Wspieranie i promocja instytucji świadczących pomoc na rzecz osób starszych

Jakie Pana/Pani zdaniem problemy dotyczą osoby niepełnosprawne na terenie Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa problemu	Liczba odpowiedzi
Utrudniony dostęp do edukacji	39
Utrudniony dostęp do zatrudnienia	116
Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i rehabilitacji	93
Izolacja i wykluczenie społeczne	77
Bariery komunikacyjne i architektoniczne	65
Brak możliwości korzystania z pełni praw obywatelskich i społecznych	35
Poczucie samotności i bezradności	85
Brak dostępu do usług opiekuńczych	46
Inne – brak odpowiedzi	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najpoważniejszymi problemami osób niepełnosprawnych są w kolejności:

- (116) Utrudniony dostęp do zatrudnienia
- (93) Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i rehabilitacji
- (85) Poczucie samotności i bezradności
- (77) Izolacja i wykluczenie społecznej
- (65) Bariery komunikacyjne i architektoniczne

Jakie Pana/Pani zdaniem należy podjąć środki zaradcze na rzecz eliminacji lub ograniczenia problemów osób niepełnosprawnych terenie Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa środka zaradczego	Liczba odpowiedzi
Likwidacja barier w obiektach infrastruktury miejskiej	75
Wspomaganie w poszukiwaniu miejsc pracy	108
Pełen dostęp do opieki medycznej, rehabilitacji i pomocy społecznej	107
Wzrost dostępu do usług opiekuńczych	77
Zapewnienie równych szans w zakresie dostępu do edukacji, kultury, sportu	66
Działania na rzecz włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami	65
Wsparcie i promocja instytucji świadczących pomoc na rzecz osób z niepełnosprawnościami	59
Inne – brak odpowiedzi	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najpoważniejszymi czynnikami eliminacji lub ograniczenia problemów osób niepełnosprawnych są w kolejności:

- (108) Wspomaganie w poszukiwaniu miejsc pracy
- (107) Pełen dostęp do opieki medycznej, rehabilitacji i pomocy społecznej
- (77) Wzrost dostępu do usług opiekuńczych
- (75) Likwidacja barier w obiektach infrastruktury miejskiej
- (66) Zapewnienie równych szans w zakresie dostępu do edukacji, kultury, sportu

Jakie Pana/Pani zdaniem negatywne zjawiska społeczne dotyczą dzieci i młodzież na terenie Gminy Rawa Mazowiecka ?	
Nazwa zjawiska społecznego	Liczba odpowiedzi
Brak pozytywnych wzorców i autorytetów moralnych	76
Przemoc domowa	50
Stosowanie używek – alkohol i papierosy	104
Stosowanie narkotyków i dopalaczy	65
Uzależnienie od komputera, Internetu, telefonu komórkowego	106
Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	92
Chuligaństwo i przestępczość	52
Demoralizacja	44
Bezproduktywne spędzanie wolnego czasu	88
Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych	47
Zaniedbanie wychowawcze	59

Niska aktywność społeczna	66
Inne Rodzice nie potrafią lub nie radzą sobie z wychowaniem dzieci, brak dyscypliny w domach i szkołach	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najpoważniejszymi negatywnymi zjawiskami społecznymi dotyczącymi dzieci i młodzież są w kolejności:

- (106) Uzależnienie od komputera, Internetu, telefonu komórkowego
- (104) Stosowanie używek – alkohol i papierosy
- (92) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- (88) Bezproduktywne spędzanie wolnego czasu
- (76) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów moralnych

Jakie Pana/Pani zdaniem należy podjąć środki zaradcze na rzecz eliminacji lub ograniczenia problemów społecznych dotyczących dzieci i młodzież terenie Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa środka zaradczego	Liczba odpowiedzi
Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji poprzez zapewnienie pomocy jej członkom	81
Poprawa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzice-dzieci	72
Organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży	100
Wdrażanie programów profilaktyki uzależnień w szkołach	73
Zapewnienie w każdej szkole pomocy psychologa i pedagoga	83
Wspieranie i promocja instytucji powołanych do świadczenia pomocy na rzecz dzieci i młodzieży	52
Zwiększenie dostępu do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych	76
Treningi kompetencji osobistych i społecznych	44
Społeczna negacja wobec stosowania używek przez dzieci i młodzież	54
Inne – brak odpowiedzi	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najpoważniejszymi czynnikami ograniczającymi lub eliminującymi negatywne zjawiska społeczne dotyczącymi dzieci i młodzież są w kolejności:

- (100) Organizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
- (83) Zapewnienie w każdej szkole pomocy psychologa i pedagoga
- (81) Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji poprzez zapewnienie pomocy jej członkom
- (76) Zwiększenie dostępu do placówek kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych

- (72) Poprawa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzice-dzieci

Jakie Pana/Pani zdaniem są przyczyny występowania problemu bezrobocia na terenie Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa przyczyny bezrobocia	Liczba odpowiedzi
Brak miejsc pracy w Gminie	116
Trudności w dojeździe do pracy	72
Dostępne miejsca pracy nieadekwatne do wykształcenia	68
Brak warunków do podjęcia działalności gospodarczej	40
Problem z zapewnieniem opieki dla dziecka/osoby zależnej	76
Brak doświadczenia zawodowego	60
Niedostateczne kwalifikacje zawodowe	71
Niepełnosprawność	50
Brak organizacji wspomagających proces poszukiwania pracy	51
Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy	43
Inne • Niechęć ludzi do podjęcia pracy	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najpoważniejszymi czynnikami powodującymi bezrobocie są w kolejności:

- (116) Brak miejsc pracy w Gminie
- (76) Problem z zapewnieniem opieki dla dziecka/osoby zależnej
- (72) Trudności w dojeździe do pracy
- (71) Niedostateczne kwalifikacje zawodowe
- (68) Dostępne miejsca pracy nieadekwatnej do wykształcenia

Jakie Pana/Pani zdaniem należy podjąć środki zaradcze na rzecz eliminacji lub ograniczenia problemu bezrobocia terenie Gminy Rawa Mazowiecka ?	
Nazwa środka zaradczego	Liczba odpowiedzi
Tworzenie i wdrażanie kompleksowych programów szkoleniowo-doradczych skierowanych na integrację z rynkiem pracy osób pozostający poza zatrudnieniem	78
Promowanie elastycznych form zatrudnienia umożliwiających godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego	73
Zapewnienie opieki instytucjonalnej dla dzieci i osób zależnych	73
Promocja zatrudnienia oraz wspomaganie przedsiębiorczości w gminie	78
Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy	77
Dostosowanie systemu szkolnictwa do wymogów rynku pracy	77
Pozyskiwanie środków zewnętrznych na inwestycje generujące tworzenie miejsc pracy	61
Wdrażanie programów zatrudnienia subsydiowanego oraz płatnych staży zawodowych	48

Wsparcie i promocja instytucji działających w obszarze rynku pracy	51
Inne	
Promowanie i organizowanie szkolnictwa zawodowego na terenie całego kraju	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najważniejszymi czynnikami powodującymi ograniczenie lub eliminację bezrobocia są w kolejności:

- (78) Promocja zatrudnienia i wspomaganie przedsiębiorczości w gminie
- (78) Tworzenie i wdrażanie kompleksowych programów szkoleniowo-doradczych skierowanych na integrację z rynkiem pracy osób pozostających poza zatrudnieniem
- (77) Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy
- (77) Dostosowanie systemu szkolnictwa do wymogów rynku pracy
- (73) Promowanie elastycznych form zatrudnienia umożliwiających godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego/Zapewnienie opieki instytucjonalnej dla dzieci i osób zależnych

Jakie Pana/Pani zdaniem na terenie Gminy Rawa Mazowiecka występują dysfunkcje rodziny?	
Nazwa problemu	Liczba odpowiedzi
Zaniedbanie rozwoju dziecka	62
Trudności opiekuńczo-wychowawcze	73
Wielodzietność	47
Rodziny niepełne	56
Rozluźnienie więzi rodzinnych	61
Problem przemocy w rodzinie	62
Problem uzależnień w rodzinie	80
Dziedziczenie negatywnych postaw społecznych	51
Niski poziom włączenia społecznego	39
Niski poziom dochodów rodziny	95
Inne	
- Nie mam zdania - Migracja zarobkowa jednego z rodziców	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najpoważniejszymi czynnikami powodującymi dysfunkcje rodziny są w kolejności:

- (95) Niski poziom dochodów rodziny
- (80) Problem uzależnień w rodzinie
- (73) Trudności opiekuńczo-wychowawcze

- (62) Problem przemocy w rodzinie
- (62) Zaniedbanie rozwoju dziecka

Jakie Pana/Pani zdaniem należy podjąć działania na rzecz eliminacji lub ograniczenia problemów dysfunkcji rodziny na terenie Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa działania	Liczba odpowiedzi
Tworzenie i wdrażanie programów wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.	78
Tworzenie i wdrażanie programów pomocy i wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym w rodzinie.	67
Tworzenie i wdrażanie programów wsparcia i pomocy rodzinie zagrożonej bezrobociem, biedą i ubóstwem, wykluczeniem społecznym.	95
Tworzenie i wdrażanie programów wsparcia i pomocy matkom samotnie wychowującym dziecko	75
Tworzenie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	71
Tworzenie i wdrażanie programów ograniczania bezradności opiekuńczo-wychowawczej	46
Tworzenie i wdrażanie programów podnoszenie kompetencji prowadzenia gospodarstwa domowego	44
Tworzenie i wdrażanie programów aktywności i włączenia społecznego rodzin	35
Udostępnienie możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego - psycholog, pedagog, prawnik	64
Tworzenie i wdrażanie programów aktywizacji zawodowej.	58
Rozwój i wsparcie instytucji działających na rzecz wspierania rodziny.	54
Inne	
• Nie mam zdania	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięcioma najważniejszymi działaniami na rzecz eliminacji lub ograniczenia problemów dysfunkcji rodziny są w kolejności:

- (95) Tworzenie i wdrażanie programów wsparcia i pomocy rodzinie zagrożonej bezrobociem, biedą i ubóstwem, wykluczeniem społecznym
- (78) Tworzenie i wdrażanie programów wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą
- (75) Tworzenie i wdrażanie programów wsparcia i pomocy matkom samotnie wychowującym dziecko
- (71) Tworzenie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
- (67) Tworzenie i wdrażanie programów pomocy i wsparcia osobom uzależnionym i współuzależnionym w rodzinie

Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny niskiej aktywności społecznej mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka?	
Nazwa przyczyny	Liczba odpowiedzi
Niski poziom zaufania do władzy	66
Ograniczenia finansowe	94
Ograniczenia zdrowotne	57
Pesymizm i zniechęcenie do działania	86
Niedostosowanie podejmowanych działań do potrzeb lokalnej społeczności	30
Niski poziom świadomości o potrzebie aktywności społecznej	76
Niedostateczny poziom informacji o działaniach na rzecz podnoszenia aktywności społecznej mieszkańców	66
Słabo rozwinięta infrastruktura społeczna	44
Niewystarczająca liczba liderów lokalnych	37
Uboga oferta usług rekreacji i wypoczynku	57
Niski poziom identyfikacji z regionem zamieszkania	33
Mała intensywność i różnorodność działań w dziedzinie kultury	30
Niska kreatywność społeczności lokalnej	59
Inne • Brak zainteresowania • Wysoka aktywność • Zamknięte grupy aktywności społecznej	

Analiza powyższych danych liczbowych wskazuje, że z perspektywy mieszkańców Gminy pięćmioma najpoważniejszymi przyczynami niskiej aktywności społecznej są w kolejności:

- (94) Ograniczenia finansowe
- (86) Pesymizm i zniechęcenie do działania
- (76) Niski poziom świadomości o potrzebie aktywności społecznej
- (66) Niedostateczny poziom informacji o działaniach na rzecz podnoszenia aktywności społecznej mieszkańców
- (66) Niski poziom zaufania do władzy

VII. Wizja, Misja Cele Strategiczne

Misja Gminy Rawa Mazowiecka Zapewnienie mieszkańcom Gminy Rawa Mazowiecka warunków sprzyjających rozwojowi osobistemu i zawodowemu oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez stworzenie sprawnego systemu umożliwiającego
--

osobom i rodzinom przewycięzenie trudnych sytuacji życiowych
Wizja Gminy Rawa Mazowiecka Rawa Mazowiecka gminą zintegrowaną społecznie, podnoszącą jakość życia mieszkańców, zaspokajającą ich potrzeby i stwarzającą im możliwość rozwoju
Cele strategiczne: 1. Przeciwdziałanie czynnikom marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz ograniczanie ich skutków. 2. Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży. 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz ich włączenie społeczno-zawodowe. 4. Rozwój aktywności społecznej mieszkańców.

VIII. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi narzędzie oceny potencjału i zasobów Gminy w kontekście zadań zdefiniowanych w niniejszej Strategii. Ma na celu wskazanie najlepszych rozwiązań i kierunków działań do osiągnięcia celów przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron.

Istotą analizy jest identyfikacja czynników które mogą wpływać na funkcjonowanie Strategii oraz posegregowanie ich na cztery grupy:

- mocne strony - S (Strengths) - mocna strona to czynnik wewnętrzny Gminy, czyli to co stanowi atut, przewagę, zaletę
- słabe strony - W (Weaknesses) - słaba strona to czynnik wewnętrzny Gminy czyli to co stanowi słabość, barierę, wadę
- szanse - O (Opportunities) - szansa to czynnik zewnętrzny - otoczenie Gminy, czyli to co stwarza korzystne zmiany,

- zagrożenia - T (Threats) - zagrożenie to czynnik zewnętrzny – otoczenie Gminy , czyli to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony	Słabe strony
• Korzystne położenie Gminy umożliwiające rozwój zasobów ludzkich i gospodarki poprzez dostępność powiatowych i wojewódzkich ośrodków edukacji i zatrudnienia • Doświadczenie Gminy w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów społecznych i infrastrukturalnych • Dobrze rozwijająca się infrastruktura transportu drogowego. • Dobrze rozwinięty system placówek oświaty • Dobrze rozwinięty system placówek krzewienia kultury • Duża ilość organizacji pozarządowych • Dobra jakość usług świadczonych przez GOPS w Rawie Mazowieckiej • Doświadczenie GOPS w pozyskiwaniu i realizacji projektów finansowanych z EFS • Duży zakres środków wsparcia instytucjonalnego osób pozostających w trudnej sytuacji życiowej • Dobra jakość funkcjonowania GKRPA, ZI oraz Grup roboczych • Dobra współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania patologiom społecznym • Dobra jakość pracy policji • Dobra jakość oferty kulturalno-oświatowej oraz rekreacyjnej skierowanej do mieszkańców Gminy • Dobre funkcjonowanie NGO • Ciągłe doskonalenie się kadry pomocy społecznej • Tendencja młodych ludzi do podwyższania kwalifikacji zawodowych • Dobra działalność licznych placówek kultury • Funkcjonowanie trwałego systemu norm moralnych i prawnych • Wysoki poziom identyfikacji kulturowej mieszkańców Gminy • Stała liczebność mieszkańców Gminy • Pozytywne saldo migracji z miasta na wieś • Przynależność do LGD „Kraina Rawki”	• Ujemne saldo przyrostu naturalnego • Migracje ludności • Duże zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej • Duża liczba osób niepełnosprawnych • Rozbieżność między zadaniami a możliwościami służb społecznych • Złożone procedury prawne w systemie pomocy społecznej • Niedostateczna liczba ośrodków udzielających wsparcia dla rodzin w kryzysie • Brak placówek służby zdrowia na terenie Gminy poza miastem Rawa Mazowiecka • Brak pracy dla ludzi młodych i wykształconych • Słabość systemu pośrednictwa pracy • Niskie wykształcenie i brak kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych • Niski poziom aktywności bezrobotnych • Niewystarczająca oferta działań aktywizacyjnych wobec bezrobotnych • Niewystarczająca liczba ofert zatrudnienia • Występowanie patologii społecznych • Migracja młodzieży i osób wykształconych do większych miast oraz zagranicę • Starzenie się społeczeństwa • Problem przemocy w rodzinach • Problem bezradności wychowawczo-opiekuńczej • Problem bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego • Występowanie problemu uzależnień • Niewystarczająca ilość mieszkań i lokali socjalnych • Słabo rozwinięta infrastruktura połączeń publicznych środków transportu • Niewystarczający dostęp do szkoleń dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • Niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług medycznych • Mała aktywność społeczna mieszkańców • Niewystarczające nakłady na wdrażanie programów profilaktyki patologii społecznych • Niewystarczające nakłady na wdrażanie programów promocji zdrowia i aktywnego

	trybu życia • Niewystarczająca oferta działań aktywizacyjnych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych • Brak instytucjonalnego zabezpieczenia opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnych na terenie Gminy • Brak domu pomocy społecznej i domu opieki dziennej na terenie Gmin • Brak zorganizowanych form spędzania czasu dla osób starszych i niepełnosprawnych
Szanse	Zagrożenia
• Korzystne położenie Gminy umożliwiające rozwój zasobów ludzkich i gospodarki poprzez dostępność powiatowych i wojewódzkich ośrodków edukacji i zatrudnienia • Możliwość pozyskiwania krajowych środków finansowych na rozwój zasobów Gminy • Możliwość pozyskiwania europejskich środków finansowych w ramach Perspektywy 2014-2020 (m.in. POWER, RPO woj. Łódzkiego) • Wdrażanie programów aktywności lokalnej • Rozwój przedsiębiorczości lokalnej • Rozwój organizacji pozarządowych • Rozwój współpracy sektora samorządowego i organizacji pozarządowych • Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej • Promocja zdrowego stylu życia • Stworzenie zintegrowanego systemu współpracy instytucji i organizacji działających w obszarze zwalczania patologii społecznych • Zwiększenie promocji Gminy • Wzrost instrumentów finansowych wspierających tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich • Edukacja społeczeństwa w kierunku pozytywnego kształtowania świadomości i poczucia wartości • Poszerzenie procesów dydaktycznych o technologie informatyczne • Chęć zdobywania wykształcenia przez młodzież, która rozumie zachodzące przemiany • Zwiększenie dostępu do Internetu • Rozwój gospodarczy całego kraju	• Niska dynamika rozwoju sektora MŚP • Niski poziom przedsiębiorczości własnej mieszkańców Gminy • Występowanie szarej strefy zatrudnienia • Występowanie zjawiska dziedziczenia postaw patologicznych • Występowanie dysfunkcji społecznych w zakresie uzależnienia i przemocy w rodzinie • Narastający problem agresji wśród młodzieży • Kryzys rodziny (rodziny rozbite, samotne macierzyństwo) • Migracja zarobkowa ludzi młodych i wykształconych • Starzenie się społeczeństwa • Pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa • Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej • Wyuczona bezradność i niechęć do zmiany sytuacji życiowej świadczeniobiorców pomocy społecznej • Brak integracji mieszkańców Gminy • Niski poziom włączenia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych • Roszczeniowa i agresywna postawa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • Niewystarczająca ilość środków finansowych na wzmacnianie potencjału kadr instytucji pomocy społecznej • Brak usług NFZ oferowanych na terenie Gminy poza miastem Rawa Mazowiecka • Silne zbiurokratyzowanie procesów pomocy • Postępująca degradacja wartości rodziny • Postępująca apatia i zniechęcenie oraz upowszechnienie się postawy roszczeniowej • Utrzymująca się rozbieżność pomiędzy

	kwalifikacjami a potrzebami rynku pracy • Słaba motywacja do podnoszenia kwalifikacji zawodowych społeczeństwa • Brak Domów Pomocy Społecznej na terenie Gminy
--	---

IX. Cele operacyjne, działania, wskaźniki pomiaru, instytucje odpowiedzialne, środki finansowania

Cel strategiczny 1

Przeciwdziałanie czynnikom marginalizacji i wykluczenia społecznego oraz ograniczanie ich skutków.

Cel operacyjny 1: Kreowanie i wdrażanie programów profilaktyki i ograniczania skutków bezrobocia

Działania:

1. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.
2. Organizowanie i wdrażanie kompleksowych programów szkoleniowo-doradczych skierowanych na reintegrację z rynkiem pracy osób bezrobotnych z wykorzystaniem środków finansowania w postaci dotacji unijnych w perspektywie 2014-2020.
3. Aktywizacja bezrobotnych poprzez organizację różnorodnych form wsparcia wynikających z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (m.in.: staże, szkolenia, praktyki zawodowe).
4. Zapewnienie porad psychologicznych i specjalistycznych osobom pozostającym bez zatrudnienia.
5. Organizacja robót publicznych i prac społecznie użytecznych.
6. Propagowanie idei przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, w tym aktywne wsparcie osób zamierzających rozpocząć działalności gospodarczą lub założyć spółdzielnię socjalną.
7. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami pozostającymi poza rynkiem pracy w oparciu o kontrakt socjalny.
8. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez świadczenie usług pomocy społecznej na rzecz osób bezrobotnych – wsparcie finansowe, materialne i niematerialne.
9. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Rawie Mazowieckiej w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie Gminy.
10. Upowszechnienie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej
11. Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy (edukacja

szkolna w zakresie wyboru zawodu i umiejętności poruszania się po rynku pracy).

12. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

Cel Operacyjny 2: Kreowanie i wdrażanie programów profilaktyki i ograniczania skutków ubóstwa

Działania:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich

Cel Operacyjny 3: Kreowanie i wdrażanie programów profilaktyki i ograniczania skutków uzależnień.

Działania:

1. Organizowanie i finansowanie szkoleń/warsztatów/poradnictwa z dziedziny profilaktyki wszelkiego rodzaju uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
2. Udzielanie pomocy specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej osobom i rodzinom doświadczającym problemu uzależnienia lub współuzależnienia.
3. Organizowanie i finansowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
4. Organizacja i finansowanie edukacji publicznej, imprez zbiorowych, wyjazdów terapeutycznych i kampanii informacyjnych dot. profilaktyki uzależnień (narkotyki, dopalacze, alkohol, nikotyna, nowoczesne media – Internet, komputer, telefon komórkowy).
5. Organizacja i finansowanie promocji zdrowego stylu życia.
6. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia spożycia alkoholu oraz zmiany struktury

spożycia alkoholu.

7. Stworzenie systemu kontroli społecznej w zakresie dostępności dzieci i młodzieży szkolnej do narkotyków, dopalaczy i alkoholu pochodzącego zwłaszcza z nielegalnych źródeł.
8. Organizacja wypoczynku z programem socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin doświadczających problemu uzależnień.
9. Świadczenie pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin doświadczających problemu uzależnień.
10. Świadczenie wsparcia finansowego, materialnego i niematerialnego na rzecz osób i rodzin doświadczających problemu uzależnień przez GOPS.
11. Opracowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji i organizacji działających w obszarze problemów uzależnień na terenie Gminy.
12. Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami.

Wskaźniki pomiaru Celu Strategicznego 1:

1. Liczba osób bezrobotnych w Gminie.
2. Liczba osób biorących udział w programach i projektach skierowanych do osób bezrobotnych i ubogich.
3. Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia i ubóstwa.
4. Liczba świadczeń przyznanych i wypłacanych z powodu bezrobocia i ubóstwa.
5. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu aktywizacji zawodowej.
6. Liczba osób bezrobotnych i ubogich objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi.
7. Liczba osób biorących udział w pracach społecznie użytecznych i robotach publicznych.
8. Liczba osób podejmujących prowadzenie działalności gospodarczej.
9. Liczba programów wsparcia osób bezrobotnych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych.
10. Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem.
11. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu uzależnienia.
12. Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach realizowanych programów i projektów skierowanych do osób i rodzin doświadczających problemu uzależnienia.
13. Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do osób i rodzin doświadczających problemu uzależnienia.
14. Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa.

15. Liczba osób podejmujących leczenie odwykowe.
16. Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku.
17. Liczba informacji nt. ofert pomocy świadczonej przez instytucje i organizacje na rzecz osób doświadczających problemu uzależnienia.
18. Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych, imprez zbiorowych, wyjazdów terapeutycznych i innych działań z zakresu edukacji społecznej na rzecz informacji i profilaktyki uzależnień.
19. Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży alkoholu.
20. Liczba spotkań przedstawicieli instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania i łagodzenia skutków uzależnień.
13. Liczba świadczeń pomocy społecznej zrealizowanych na rzecz korzystających z pomocy z powodu uzależnień.

Dostępne narzędzia weryfikacji pomiaru wskaźników Celu Strategicznego 1 :

- dane statystyczne,
- dane budżetu gminy,
- podpisane deklaracje uczestnictwa w projektach i programach,
- listy obecności na szkoleniach/kursach/warsztatach,
- wydane certyfikaty/dyplomy/świadectwa,
- zawarte kontrakty socjalne,
- wywiady środowiskowe,
- ankiety,
- zrealizowane świadczenia pomocy społecznej,
- zorganizowane kampanie informacyjne, imprezy zbiorowe, wyjazdy terapeutyczne i inne działania z zakresu edukacji społecznej i informacji na rzecz ograniczania czynników wykluczenia społecznego.

Częstotliwość pomiaru wskaźników Celu Strategicznego 1:

Raz w roku – dane dotyczące realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka zostaną zawarte w rocznym sprawozdaniu z działalności GOPS w Rawie Mazowieckiej

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2022.

Instytucje odpowiedzialne za wdrożenie działań:

Wójt Gminy Rawa Mazowiecka, Rada Gminy Rawa Mazowiecka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.

Partnerzy:

Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej, organizacje rządowe, organizacje samorządowe, organizacje pozarządowe, organizacje wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżety: centralny, województwa, samorządu, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, sponsorzy.

Cel strategiczny 2

Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 1: Wsparcie rodzin z dysfunkcją opiekuńczo-wychowawczą

Działania:

1. Organizowanie i wdrażanie programów edukacyjno-korekcyjnych skierowanych na podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.
2. Organizowanie wsparcia psychologiczno-doradczego i pedagogicznego dla członków rodzin z dysfunkcją opiekuńczo-wychowawczą.
3. Wzmacnianie rodzin dysfunkcyjnych poprzez zapewnienie usług asystenta rodziny.
4. Organizowanie grup wsparcia.
5. Wzmacnianie pracy socjalnej na rzecz rodzin wykazujących problemy opiekuńczo-wychowawcze.
6. Zapewnienie rodzinom korzystającym ze świadczeń pomocy GOPS wsparcia finansowego i rzeczowego na rzecz pokonywania trudności życiowych.
7. Organizowanie spotkań środowiskowych mających na celu propagowanie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
8. Włączenie społeczne członków rodzin dysfunkcyjnych poprzez udostępnienie możliwości korzystania z dóbr kultury, turystyki i rekreacji.
9. Organizowanie i wdrażanie programów socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
10. Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
11. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
12. Wdrażanie programu dożywiania.
13. Wspieranie świadomego rodzicielstwa.
14. Wdrażanie programów finansowych wsparcia rozwoju rodzin.
15. Zwiększenie jakości współpracy instytucji i organizacji świadczących pomoc na rzecz osób i rodzin z dysfunkcjami.

Cel Operacyjny 2: Wsparcie rodzin z problemem przemocy

Działania:

1. Organizowanie i finansowanie szkoleń/warsztatów/poradnictwa dla osób

doświadczających przemocy w rodzinie.

2. Udzielanie pomocy specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy.
3. Organizowanie i finansowanie szkoleń/warsztatów/poradnictwa z dziedziny profilaktyki zachowań i postaw agresywnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
4. Organizowanie i finansowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy.
5. Organizacja i finansowanie edukacji publicznej, imprez zbiorowych, wyjazdów terapeutycznych i kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
6. Prowadzenie „Niebieskich Kart”.
7. Zapewnienie rodzinom korzystającym ze świadczeń pomocy GOPS wsparcia finansowego i rzeczowego na rzecz pokonywania trudności życiowych.
8. Rozwijanie form pracy socjalnej z rodzinami osobami doświadczającymi przemocy.
9. Współpraca z Komendą Powiatową Policji w Rawie Mazowieckiej, służbami administracyjnymi, wymiarem sprawiedliwości wobec sprawców przemocy w rodzinie w celu zwiększenia szybkości i skuteczności oddziaływania szczególnie w przypadku przemocy wobec dzieci.
10. Rozwijanie form pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
11. Opracowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji i organizacji działających w obszarze problemów przemocy na terenie Gminy.
12. Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym problemami przemocy.

Cel Operacyjny 3: Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

Działania:

1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania.
2. Utworzenie bazy opiekuńczej dla dzieci do lat 3 oraz zwiększenie dostępności placówek przedszkolnych w gminie oraz uelastycznienie czasu ich pracy.
3. Rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice szkolne, środowiskowe, socjoterapeutyczne).
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy).
5. Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (np. w formie bezpłatnych zajęć), przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.
6. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez

prowadzenie nauczania indywidualnego oraz likwidowanie barier architektonicznych.

7. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy,

8. Rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności, organizowanie wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Wskaźniki pomiaru Celu Strategicznego 2:

1. Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
2. Liczba rodzin objętych usługami asystenta rodziny.
3. Liczba dzieci objętych wsparciem.
4. Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad.
6. Liczba żłobków i przedszkoli oraz liczba dzieci do nich uczęszczających.
7. Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach realizowanych programów i projektów skierowanych do rodzin.
8. Liczba uczestników biorących udział w formach zorganizowanego wypoczynku i zajęciach pozaszkolnych.
9. Liczba rodzin objętych kontraktem socjalnym w zakresie wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
10. Liczba uczestników biorących udział w działaniach skierowanych na włączenie społeczne poprzez umożliwienie korzystania z dóbr kultury, rekreacji i turystyki.
11. Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń „500+”.
12. Liczba wydanych kart „Dużej rodziny”.
13. Liczba „Niebieskich kart”.
14. Ilość środków finansowych przeznaczonych na inwestycje i rozwój placówek oświatowych.

Dostępne narzędzia weryfikacji pomiaru wskaźników Celu Strategicznego 2 :

- dane statystyczne,
- dane budżetu gminy,
- podpisane deklaracje uczestnictwa w projektach i programach,
- listy obecności na szkoleniach/kursach/warsztatach,
- wydane certyfikaty/dyplomy/świadectwa,
- zawarte kontrakty socjalne,
- wywiady środowiskowe,

- ankiety,
- zrealizowane świadczenia pomocy społecznej,
- zorganizowane kampanie informacyjne, imprezy zbiorowe, wyjazdy terapeutyczne i inne działania z zakresu edukacji społecznej i informacji na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Częstotliwość pomiaru wskaźników Celu Strategicznego 2:

Raz w roku – dane dotyczące realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka zostaną zawarte w rocznym sprawozdaniu z działalności GOPS w Rawie Mazowieckiej.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2022.

Instytucje odpowiedzialne za wdrożenie działań:

Wójt Gminy Rawa Mazowiecka, Rada Gminy Rawa Mazowiecka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe.

Partnerzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej, Komenda Powiatowa Policji w Rawie Mazowieckiej, organizacje rządowe, organizacje samorządowe, organizacje pozarządowe, organizacje wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżety: centralny, województwa, samorządu, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, sponsorzy.

Cel strategiczny 3

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz ich włączenie społeczno-zawodowe.

Cel operacyjny 1: Podniesienie zdolności do zatrudnienia osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania:

1. Organizacja i finansowanie programów szkoleniowo-doradczych, którym celem jest aktywizacja zawodowa osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Ułatwienie dostępu dla osób starszych i niepełnosprawnych do informacji o możliwych formach pomocy.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
4. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
5. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
6. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym

i niepełnosprawnym.

7. Zwiększenie dostępności do usług edukacyjnych osobom starszym i niepełnosprawnym.
8. Rozwój klas integracyjnych w systemie oświaty na terenie Gminy.
9. Promowanie zatrudnienia osób starszych i niepełnosprawnych na terenie Gminy.

Cel Operacyjny 2: Podniesienie dostępności usług specjalistycznych i zdrowotnych świadczonych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania:

1. Podniesienie dostępności usług specjalistycznych usług medycznych świadczonych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
3. Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Zwiększenie dostępności osób starszych do domów pomocy społecznej oraz zakładów opiekuńczych.
5. Utworzenie Domu Dziennego pobytu dla osób starszych na terenie Gminy.
6. Utworzenie Domu Pomocy Społecznej na terenie Gminy.
7. Organizacja i finansowanie działań mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyki zdrowotnej i aktywności fizycznej.
8. Dofinansowanie pobytu w Domach Pomocy Społecznej.
9. Wypłacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych.
10. Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy.
11. Poprawa infrastruktury medycznej w Gminie poprzez zwiększenie placówek służby zdrowia.
12. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym.

Cel Operacyjny 3: Podniesienie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania:

1. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek.
2. Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu,

rekreacji i kultury

3. Likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej.
4. Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Organizacja i finansowanie programów i imprez informacyjnych mających na celu wzrost świadomości społecznej na temat problemów i sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.
6. Podjęcie działań zmierzających do powołania grup samopomocowych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
7. Profilaktyka wykluczenia poprzez propagowanie zdrowego stylu życia osób starszych i niepełnosprawnych.
8. Propagowanie idei wymiany międzypokoleniowej i międzykulturowej poprzez rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie ubiegania się o dofinansowanie projektów pomocowych dotyczących problematyki osób starszych i niepełnosprawnych oraz wzajemne informowanie się o potrzebach oraz podejmowanych działaniach na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, współpraca przy pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych.
10. Zmiana wizerunku społecznego osób starszych i niepełnosprawnych poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych.

Wskaźniki pomiaru Celu Strategicznego 3:

1. Liczba projektów i programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
3. Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych świadczeniami pomocy społecznej.
4. Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną.
5. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi.
6. Liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi.
7. Liczba osób korzystających z usług DPS.
8. Liczba zdarzeń kulturalno-oświatowych skierowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych.
9. Liczba organizacji działających aktywnie na rzecz integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.
10. Liczba świadczeń pomocy społecznej na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
11. Liczba osób niepełnosprawnych i wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy.
12. Liczba placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy.

Dostępne narzędzia weryfikacji pomiaru wskaźników Celu Strategicznego 3 :

- dane statystyczne,
- podpisane deklaracje uczestnictwa w projektach i programach,
- listy obecności na szkoleniach/kursach/warsztatach/poradnictwie,
- wydane certyfikaty/dyplomy/świadectwa,
- wywiady środowiskowe,
- ankiety,
- zrealizowane świadczenia pomocy społecznej,
- zrealizowane usługi opiekuńcze,
- zrealizowane usługi rehabilitacyjne,
- zorganizowane zdarzenia kulturalno-oświatowe skierowane na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych,
- zorganizowane spotkania integracyjne osób starszych i niepełnosprawnych.

Częstotliwość pomiaru wskaźników Celu Strategicznego 3:

Raz w roku – dane dotyczące realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka zostaną zawarte w rocznym sprawozdaniu z działalności GOPS w Rawie Mazowieckiej.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2022.

Instytucje odpowiedzialne za wdrożenie działań:

Wójt Gminy Rawa Mazowiecka, Rada Gminy Rawa Mazowiecka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej, placówki oświatowe, Gminna Biblioteka Publiczna.

Partnerzy:

Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej , Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej, organizacje rządowe, organizacje samorządowe, organizacje pozarządowe, organizacje wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżety: centralny, województwa, samorządu, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, sponsorzy.

Cel strategiczny 4

Rozwój aktywności społecznej mieszkańców.

Cel operacyjny 1: Edukacja i aktywizacja mieszkańców do działania na rzecz lokalnej społeczności

Działania:

1. Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych.
2. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów

społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.

3. Udział lokalnych organizacji w przeglądach, forach, festiwalach, imprezach kulturalnych.
4. Organizacja szkoleń, konferencji, spotkań propagujących ideę aktywności społecznej.
5. Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności, wyznaczanie kierunków do działania.
6. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
7. Opracowywanie i realizowanie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, projektów służących aktywizacji mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Cel Operacyjny 2: Rozwój kadr i wspieranie działalności organizacji pozarządowych

Działania:

1. Wspieranie rozwoju kadr Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych instytucji i organizacji kreowania polityki społecznej poprzez udział w szkoleniach, kursach i studiach
2. Przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.
3. Tworzenie i realizacja projektów społecznych i infrastruktury socjalnej.
4. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym.
5. Wspieranie rozwoju działalności lokalnych stowarzyszeń i grup obywatelskich.
6. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej.
7. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w prowadzeniu działalności.

Wskaźniki pomiaru Celu Strategicznego 4:

1. Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Rawa Mazowiecka.
2. Liczba szkoleń, konferencji, spotkań propagujących ideę aktywności społecznej.
3. Liczba wydarzeń, w których uczestniczyły lokalne organizacje.
4. Liczba projektów społecznych podjętych z inicjatywy osób lub organizacji niepublicznych.
5. Liczba osób uczestniczących w programach realizowanych przez organizacje pozarządowe.
6. Liczba wolontariuszy.
7. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/kursach/studiach.

Dostępne narzędzia weryfikacji pomiaru wskaźników Celu Strategicznego 4 :

- wykazy organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Rawa Mazowiecka,
- wykazy programów i projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- potwierdzenia uczestnictwa w szkoleniach, konferencjach, spotkaniach, projektach, programach,
- zaświadczenia o ukończeniu uczestnictwa w kursach/szkoleniach/studiach.

Częstotliwość pomiaru wskaźników Celu Strategicznego 4:

Raz w roku – dane dotyczące realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka zostaną zawarte w rocznym sprawozdaniu z działalności GOPS w Rawie Mazowieckiej.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2022.

Instytucje odpowiedzialne za wdrożenie działań:

Wójt Gminy Rawa Mazowiecka, Rada Gminy Rawa Mazowiecka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej, placówki oświatowe, Gminna Biblioteka Publiczna.

Partnerzy:

organizacje rządowe, organizacje samorządowe, organizacje pozarządowe, organizacje wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżety: centralny, województwa, samorządu, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, sponsorzy.

X. Programy realizacyjne

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka na lata 2016-2022 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

Gminy Program Wspierania Rodziny w Gminie Rawa Mazowiecka na lata 2013-2016

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin z terenu Gminy Rawa Mazowiecka, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz przeciwdziałania ich marginalizacji społecznej. Program jest adresowany do rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, a jego celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania tej funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Zadania programu koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko zostało umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych. w jego realizacji uczestniczą instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny.

Działania realizowane w ramach programu:

1/ Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych

- 2/ Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny
- 3/ Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia
- 4/ Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już zaistniałych
- 5/ Dążenie do reintegracji rodzin
- 6/ Podejmowanie działań profilaktycznych

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Rawa Mazowiecka” na lata 2010-2020.

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w gminie Rawa Mazowiecka oraz skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych.

Organem wykonawczym jest Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który działa poprzez:

1. pomoc osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowiskom dysfunkcyjnym w przezwyciężeniu ich problemów,
2. efektywne podejmowanie działań pomocowych i interwencyjnych w momencie zaistniałego problemu,
3. współdziałanie z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemów i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
4. opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy,
5. monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy
6. dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów ich działań.

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020.

Celem programu jest ograniczenie głodu i niedożywienia w szczególności wśród dzieci, młodzieży, osób dorosłych, chorych oraz niepełnosprawnych, z gospodarstw domowych o najniższych dochodach, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji i zakłada on objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży oraz osoby dorosłe wymagające wsparcia w postaci posiłków z terenu Gminy Rawa Mazowiecka. Program jest elementem polityki państwa w zakresie wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym, poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach, stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Program, zgodnie z obowiązującymi przepisami o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest uchwalany, co roku przez Radę Gminy w Rawie Mazowieckiej
Program odnosi się do zadań gminy wskazanych w ustawie z dnia 26 października 1982 r

o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z ustawą jednostki samorządu terytorialnego, w tym Gmina, są zobowiązane do podejmowania działań:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2015-2017 w Gminie Rawa Mazowiecka

Program mający na celu zapobieganie zażywaniu środków psychoaktywnych oraz redukcji szkód związanych z narkomanią:

- Podniesienie poziomu wiedzy społeczności na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej oraz prowadzenie działalności informacyjnej
- Organizowanie i prowadzenie na terenie placówek oświatowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z udziałem grup rodzicielskich, promowanie zdrowego stylu życia, prowadzenie programów edukacyjnych, konkursów, olimpiad
- Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę narkomanii poprzez organizację szkoleń, wymianę doświadczeń; zwiększenie ilości kompetentnych realizatorów programów profilaktycznych
- Ułatwienie osobom uzależnionym i ich rodzinom korzystania z różnych form pomocy społecznej
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych związanej z przeciwdziałaniem narkomanii

Program Aktywizacja i Integracja

Powiatowy urząd pracy samodzielnie lub we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej może inicjować działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej bezrobotnych, które są realizowane w ramach Programu Aktywizacja i Integracja. Do udziału w Programie Aktywizacja i Integracja są kierowani bezrobotni, dla których jest ustalony profil pomocy III, korzystający ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności realizujący kontrakt socjalny, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej.

Działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych są realizowane przez powiatowy urząd pracy w ramach prac społecznie użytecznych, o których mowa w art. 73a Ustawy.

Działania w zakresie integracji społecznej bezrobotnych, służące kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, mogą być realizowane w szczególności poprzez grupowe poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie i grupy wsparcia, w wymiarze co najmniej 10 godzin tygodniowo.

Program Aktywizacja i Integracja jest finansowany ze środków Funduszu Pracy oraz budżetu gminy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój jest między innymi ukierunkowany na:

- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej
- realizację działań aktywizacyjnych osób bezrobotnych w wieku od 15 do 29 lat i poprawę ich sytuacji na rynku pracy
- realizację działań innowacyjnych, nietypowych, ponadnarodowych
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, które są uznane za kluczowe z punktu widzenia strategii Europa 2020 i krajowych programów reform

Z programu skorzystają docelowo, w ramach różnych działań wspierających beneficjentów:

- osoby młode, w tym niepełnosprawne, w wieku 15-29 lat pozostające bez pracy
- mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wraz z kadrą pracowniczą
- podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne

- szkoły i placówki oświatowe
- osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym - studenci i absolwenci
- osoby objęte programami profilaktycznymi
- osoby odbywające karę pozbawienia wolności
- osoby należące do społeczności romskiej

Budżet PO WER tworzą środki z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środki z Inicjatywy na rzecz zatrudniania osób młodych.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020, w szczególności

Oś priorytetowa VIII. Zatrudnienie – projekty, których celem jest:

- wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy (po 29 roku życia), w szczególności osób powyżej 50 roku życia, kobiet, długotrwale bezrobotnych, o niskich kwalifikacjach, z niepełnosprawnościami
- zwiększenie liczby osób, które uzyskają kwalifikacje i zdobędą doświadczenie zawodowe, a także podejmą zatrudnienie
- dzięki wsparciu w postaci środków na podjęcie działalności gospodarczej możliwe będzie generowanie nowych miejsc pracy, zarówno w formie samozatrudnienia, jak i w miarę rozwoju firmy również dla pracowników najemnych.

Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne – projekty, których celem jest:

- wzrost liczby osób, u których przywrócona zostanie zdolność do wypełniania ról społeczno-zawodowych
- wzrost liczby trwałych miejsc świadczenia usług społecznych lub zdrowotnych
- stworzenie warunków do deinstytucjonalizacji form wsparcia m.in. pomocy dziecku i rodzinie
- rozwój przedsiębiorczości społecznej, co przyczyni się do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego i ubóstwa.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 jest dwufundusowy i finansowany z dwóch źródeł: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz

XI. Wdrożenie i monitorowanie Strategii

Koordynatorem realizacji działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawa Mazowiecka na lata 2016 – 2022 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej. Działania te będą podejmowane przez powyżej wskazane podmiot przy współpracy innych podmiotów skazanych w Strategii.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązywać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań krygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki pomiaru celu. W większości są one dostępne W statystyce publicznej oraz W zasobach informacyjnych GOPS. W przypadku tylko części może zaistnieć potrzeba badań ankietowych i dalszych analiz. Wskaźniki podane W niniejszym opracowaniu nie wyczerpują wszystkich pozwalających na ocenę postępów realizacji strategii i W miarę rozwoju Strategii powinny być uzupełniane o bardziej adekwatne do bieżącej sytuacji społecznej W Gminie.

XII. Podsumowanie

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na latach 2016–2022 zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających ze zmian w sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. Wyznaczone cele strategiczne dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie Gminy Rawa Mazowiecka, takich jak: bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia, problematyka osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych i innych zagrożonych marginalizacją.

Diagnoza problemów społecznych w niej postawiona określa jednoznacznie, że konieczne są długofalowe programy działań podejmowanych dla zapobiegania i przeciwdziałania społecznemu wykluczeniu, jako zjawisku uniemożliwiającemu lub utrudniającemu jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych i korzystanie z dóbr publicznych.

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyczyni się do wdrożenia nowoczesnego modelu polityki społecznej w gminie Rawa Mazowiecka, a zorientowanie jej na wybrane grupy społeczne jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób, a także zaktywizowania grup podlegających wykluczeniu społecznemu.

Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, organizacji pozarządowych, a przede wszystkim rodzin. Osiągnięcie oczekiwanych rezultatów będzie w dużym stopniu uzależnione od akceptacji strategii przez wszystkich sojuszników podejmowanych działań pomocowych.

W ramach wdrażania Strategii należy podjąć następujące działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych:

1. Zapewnienie finansowania ze źródeł zewnętrznych i wewnętrznych (montaż finansowy).
2. Profesjonalne przygotowanie instytucji i kadr, które będą zarządzać, wdrażać i monitorować realizowane projekty strategiczne.
3. Reorientacja wydatków w ramach polityki społecznej na obszary kluczowe z punktu polityki społecznej.
4. Wprowadzenie rozwiązań umożliwiających większy udział mieszkańców i organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu najistotniejszych problemów społecznych.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.